

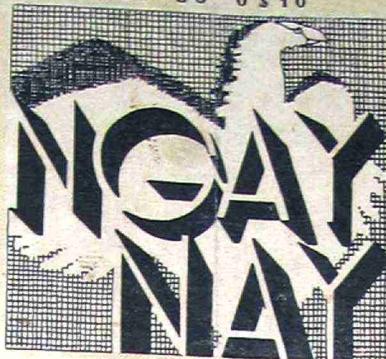
MỌI SỐ 0310

NĂM THỨ NHẤT — SỐ 26

TỜ BÁO CỦA

1. — NGÀY NAY
TRÔNG TÌM

NGUYỄN KHAC TRẦN
Mười lăm

2. — NGÀY NAY TRÀO PHÙNG

Sinh 32 tờ báo (tập thứ
Rừng mít)

LƯU GIỮ
VĨNH HÒA THỊ
Số C 563

CHỦ NHẬT 20 SEPT. 1936

MỌI NGƯỜI

3. — NGÀY NAY
TIỀU THUYẾT

TUẦN BÁO RA NGÀY CHỦ NHẬT

CHÙA BÁCH MÔN

(Tiên-Du — Bắc-Ninh)

của Họa-sĩ NGUYỄN GIA-TRÍ

SẮP MỞ NAY MAI

HIỆU THUỐC TÂY
PHỐ HÀNG ĐÀO

Pharmacie LUYEN

NGUYỄN - BÌNH - LUYỆN
■ DƯỢC-SƯ HẠNG NHẤT ■

Số nhà 87-89, Phố Hàng Đào — HANOI

Kiều nhà của Kiến-trúc NGUYỄN-GIA - ĐỨC

NHỮNG CỬA HÀNG
IDEO
LÀ CỬA HÀNG ĐẸP NHẤT

NHÂN DỊP KHAI TRÀNG
BẢN HẠ GIÁ MỌI THỦ
CẦN DÙNG CHO HỌC TRÒ
RA VÀO TỰ DO

VIỄN-ĐÔNG ĂN-ĐƯỜNG

BẢN SÁCH VŨ GIẤY BÚT
HAIPHONG — 28, Rue Paul Bert, 28 — HANOI

Le Cognac Hennessy
est le meilleur

COMME APÉRITIF
— prenez un —
HENNESSY SODA

COMME DIGESTIF
— prenez un —
HENNESSY

Agents : RONDON & C°
18, BOULEVARD ĐỒNG-KHÁNH — HANOI

1° TRÔNG NGAY NÀY VÀ TÌM

10 ĐIỀU TÂM NIỆM CỦA BẠN TRẺ

TIẾN...!

KHÔNG còn hoài nghi gì nữa, dân tộc ta, nước Nam ta cần phải hoàn toàn theo mới.

Tiếp xúc với văn minh thái tú đã già nua thế kỷ mà đến bấy giờ vẫn còn phải hổ hãi như vậy là châm lầm, châm quá lầm rồi!

Ta cần phải đem hết nghị lực và lòng nhiệt thành ra làm việc để vớt lại thi giờ đã mất, để đèn bù vào sự châm chích kia.

Không sợ lời dị nghị, cần phải quả quyết Âu hóa một cách mạnh bạo ngay từ hôm nay.

Ta cần phải có hai cuộc cách mệnh.

Một cuộc cách mành trong lòng ta. Trước khi làm một việc gì, ta phải xem nghĩ đê hành động của ta hoàn toàn là hành động của một người có óc tân tiến. Sau khi hành động, ta lại cần xem xét xem trong công cuộc, tư tưởng của ta có còn rót căn bã của óc thù cựu hay không, để ta liệu khu trú ngay.

Một cuộc cách mành ngoài gia đình và xã hội. Một việc ta đã có là hợp với lứ tuổi mới, ta làm đã dành, nhưng ta cần phải giảng giải, dẫn dụ cho người chung quanh ta quy phục nữa. Mỗi người theo mới phải là trang sư cho sự Âu hóa vây.

Không nên ngã lòng vì những điều trớ ngai và lúc nào cũng ngỡ rằng sau lưng ta, bao giờ cũng có một số đông người cùng một ý tưởng muốn theo mới như ta ủng hộ khuyến khích.

Não những ai thành thực muốn cho nước ta, dân ta sống một đời mới đáng sống... đừng cả dậy!

Hoàng-Đạo

ĐIỀU TÂM NIỆM THỨ HAI

TIN Ỏ' SỰ TIẾN BỘ

MỘT NGÀY CÓ THÈ MỘT HƠN

TÔI nhớ hồi còn nhỏ được nghe một câu truyện lý thú, tôi rất lấy làm thích, không hiểu được trọn nghĩa. Một bậc hiền triết, — tôi không nhớ rõ là Trang-tử hay Khổng-tử, — một hôm thør thán trong một cảnh đồng rộng. Thời ấy, thành nhân còn có nhiều thi giờ nhàn rỗi, nên bậc hiền triết thông thả lẩn theo đường có hóng mát. Đến một thửa ruộng, thấy

một người dấp gầu lấy nước ở ao lén ruộng, bậc hiền triết thán phục kêu lên rằng :

— Tiện vậy thay!

Qua thửa ruộng bên cạnh, bậc hiền triết đè ý đến một ông cụ già múc ở ao tùng gáo nước một đồ lén gốc lúa. Bậc hiền triết lấy làm ngạc nhiên, hỏi :

— Sao ông cụ lại lật thán như vậy. Ông cụ làm gầu gô mà dập có tiện hơn không?

Ông cụ già móm cười không trả lời.

Hồi gán mãi, ông cụ mới nói rằng :

— Ông biết một, không biết hai. Dùng gầu gô để đem nước lén ruộng tiện thật, nhưng sẽ đưa dân ta vào một con đường nguy hiểm. Vì đã tiện, lại muốn tiện hơn nữa, ý muốn của người ta thành ra không bao giờ cùng, bần lính thiên nhiên của người ta sẽ

truy-lac dần đi.

Bậc hiền triết nghe ông cụ nói sực tình ngô, vội vàng sụp xuống lạy tôn làm thầy.

Tôi hồi nhỏ nghe câu truyện ấy cũng thán phục ông cụ già ý như bậc hiền triết kia vậy. Là vì dù tôi chưa hiểu thế nào là trào phúng. Ý chừng bậc hiền triết kia là một nhà thủ cựu, có người bịa ra câu truyện để tố cho ông ta cái vô lý của thuyết bài

Về dịp nỗi liên đường xe lửa Nam Bắc, sẽ ra sô TRUNG NAM BẮC MỘT NHÀ

CÓ TRANH PHỤ BẢN « MÙA THU » CỦA HỌA-SĨ NGUYỄN-GIA-TỊ CÙNG MỘT KHÔ VỚI BỨC TRANH « MÙA HẠ » CỦA HỌA-SĨ LÊ-PHỐ
Không tăng giá bão

bắc sự tiền-bộ. Ông cù già cho sự tiền-bộ — từ cái gáo đến cái gáo đã có một bước dài trên đường tiền-bộ — là có hại, nhưng ông ta quên mất rằng ông dùng gáo cũng đã làm giảm mất bản tính thiên nhiên của người rồi.

Tiền bộ không thể có hại được, lẽ đó bây giờ ai cũng cho là di nhiên. Nhưng còn có người bảo lài người không còn có thể tiền bộ được, ý họ muốn nói về phương diện đạo-đức. Thánh nhân ngày xưa đã nói điều gì về sự tu thân, ngày nay vẫn ngày mai ta chỉ còn có cớ nói theo dẫu cũ mà thôi.

Áy chí vì thế mà dân tộc ta trong năm nay cứ nằm bếp đì ở một chỗ, không cất dán lên nỗi. Ta mệt nhọc và quá khứ, tự bắt mình vào trong khuôn phép bất di-dịch, vì do tay những người ta cho là đại hiền, là thánh nhân, — nên ta cứ đứng nguyên một chỗ như pho tượng vô tri.

Ta đã biết vậy, thì ta cần phải thay đổi hẳn thái-độ.

Ta phải tin ở sự tiền bộ. Tin rằng có tiền bộ, ấy là ta đã tiến bộ rồi đấy. Có tin ở sự tiền bộ, ta mới có thể lo hành-hành để đi tới sự tiền bộ được. Lòng tin ấy, không phải là ai cũng có cả. Có nhiều người, trước sự ngu muội của dân quê đót nát, sợ hãi, tắc lưỡi than thầm: «những hạng người không ra người này còn trông mong gì được? Dân ta hãi hùng như vậy cá, hầu hết đót nát, nguy tôi! Vâng theo những người yểm thế ấy, không còn lòng mion dùi họ đón con đường «ay ánh sáng của văn-hóa thái túc đ應用. Nếu ai nấy cũng nghĩ như vậy, nếu ta yên trí rằng ngay dân không thể cảm hóa được, thì họ sẽ đời đời chịu đựng cái tinh thần thảm đậm, tối tăm, không bao giờ thoát ly ra được. Vậy ta phải nghĩ rằng họ cũng như ta, cũng như dân súng suốt của các nước văn minh, vì họ cũng là

người. Là người, nghĩa là có lương tri như ta, nghĩa là bản tính có thể một ngày một tốt, một hay hơn. Tin ở sự tiền bộ, xem vậy tức là tin ở lương tri của loài người, tức là tin rằng người ta, những công cuộc, chế độ của người ta có thể tiến dần đến sự toàn mỹ, toàn thiện được.

Tức là tin về dù phuơng diện-thing tinh thần, luân lý hay vật chất — người ta có thể dần dần đưa nhau đến một đời đẹp đẽ, đáng yêu, đáng kính hơn.

Nói đến sự tiền bộ về phương diện luân lý, chắc các nhà khoa học mâu cườn nhất đê ché-nhao. Họ dựa vào những sự xung đột của hai nền luân lý cũ, mới để riết ý trường tiền bộ của ta. Nhưng, euh bình tĩnh mà xét, về luân lý, ta có một quan niệm có nhân đạo hơn xưa nhiều lăm. Má rồi sau đây quan niệm của ta về phương diện ay chác chắn là sẽ hợp với nhân đạo hơn quan niệm của ta hiện giờ.

Về mặt tinh thần và vật chất điều cốt yếu là ta tin ở sự tiến bộ của khoa học. Đời ta đương sống hiện thời là một đời khoa học: có cương cường mới sinh tồn được, còn nhu nhược át phải lẩn hôi dào thải. Ta phải nỗ lực di vó cuộc đời khoa học ấy, dặng tỏ ra rằng ta cũng đáng sinh tồn.

Chúng ta là chán nỗi dung nguyễn mãi một nơi, mắt đắm dân nhím vào những cỗ tục rêu phong — những tục lệ càng cỏ bao nhiêu, rêu càng phong bấy nhiêu. Chúng ta cần phải qua quyết công bố ý chí của ta: ý chí sống một đời đáng sống dưới ánh sáng mặt trời, sống một đời vui minh.

Muốn vậy, ta cần phải thành thực tin ở ta, tin ở những lực lượng tiềm tàng trong lòng ta, tin ở sự tiền bộ của ta và của cả loài người.

Có lòng tin ấy, tương-lai của ta sẽ không thể nào không rực rỡ được.

Hoàng Đạo

MUỐN CHO TÌNH THẾ SÁNG TỎ

Về thái độ các phái, các giới khi trú linh việc thảo tập thiền cầu, vì không ai nói gì, hình như giũ mieng với nhau trong bóng tối tên tôi phải bài này, mong sao mọi người được rõ tinh trang hiện thời. Tôi xin hết sức giữ địa vị trung lập không khen nực và không công kích ai.

Ông Lục và phái ông Lục, những giới linh-tinh, giới Lao động và ông An

Sau khi đăng mấy gióng hô hào trên báo Annam Nouveau, ông Lục viết giấy mời hor ba mươi người thuốc giam dùi giới, rồi mời Ủy ban lâm-thời thành lập. Người trong ủy-ban tự cứ rí chử không ai là đại biểu cho giới nào cả. Trong ủy-ban có ông Lục, một vài người về phái ông Lục và những người khác không về phái ông Lục mà cũng không về đảng phái nào cả. Hôm mồng 5 tháng 9, ủy-ban có họp, đã định cách mời các giới và đã có lời bá cáo trong các báo chí.

Hiện nay, trong 16 giới ủy ban định mới, có hơn mươi giới đã cử đại biểu, còn một vài giới như Nông-giới, Lao động-giới, Nữ-giới và khố lô chức-nhiên chưa làm xong việc. Như ý tôi, ông Lục nên lây

tư cách là nghị trưởng đứng lên xin phép chính phủ đê họ được đê dang hợp nhau bắn đinh, miễn là họ giũ yến ôn không lâm rối cuộc trị-an — Nếu đến ngày 21 tức là ngày ủy ban lâm thời nhường chỗ cho ủy ban chính thức, mà các giới đó cũng chưa có đại biểu thì ủy ban chính thức sẽ lim cách giáp nha, hay nêu họ không cần ai giúp nha thì mời họ vào đê cùng làm việc.

Nhưng... hình như Lao động giới muôn đì riêng vi họ chưa biêt có nên cùng làm việc với các giới khác không, họ cho là họ được cử il đại biểu quá, sự những giới quyền lợi trái ngược với họ tim cành dám họ. Càng đê với giới lao động có ông An.

Ông An có lò ý muốn lao động giới cử thêm đại biểu (ủy ban lâm-thời đê bằng lóng) và ông không công nhận ủy ban chính thức sẽ họp nay mai. Ông đòi cử riêng người và họp riêng, mới ủy ban khác.

Cáu tragic vi vây thành ra rắc rối. Biếu thư nhất ông An và ông Lục không có quyền cai ai cả. Còn như họp riêng một ủy ban khác, thi là thừa: đại biểu của một giới nào thi đê đấu

cũng là đại biểu của giới ấy.

Vậy rút lại chỉ có một câu : có thể hợp tác với nhau được không?

Một bên là: hội đồng chính thức (do ủy ban lâm thời mới) trong đó có đại biểu hội đồng dân biểu(I) đại biểu hội viên hàng tinh, đại biểu các nghề lao tám, các trưởng tú, đại biểu bao giờ v.v. tất cả độ 11, 12 giới.

Một bên là: các lao-động giới và ông An.

Cáu hỏi ấy ông Lục cũng như ông An không ông nào có thể trả lời được.

Đời kia như có hội-dồng chính thức và có các đại biểu của các giới lao-động. Lú đó hai bên sẽ chán chường, nhán, nhưng xem có thể hợp tác với nhau được không.

Nếu hợp tác với nhau được thi hay nhất. Để phải cải cảnh đang buôn nhím trong Nam hai nhôm trước hợp nhau, giờ phải chia rẽ vì không chia nhán, nhượng nhau.(2)

Chung tôi, thuộc về bao giới là một giới không ngã về bên nào, cũng tôi rất mong được thấy sự

Mấy lời phân trần riêng để tránh mọi sự dị nghị

Tôi là úy-ban lâm thời không phải là lão già vì người của một phái nào, hay người là một chí bao giờ tôi chỉ lấy tư cách một nhà làm báo vào đê cùng với những người khác làm việc và đê nghĩa ngóng, trông tim-Hôm may nhà báo, hợp riêng với nhau, có ông Huy (Đông-pháp), ông Thái (Khuyễn-học), ông Học (Việt báo), ông Lục, ông Thành (Annam Nouveau) ông Hưng (Saigon) và ông Cường, ông Lư (Hanoi báo), các ông ấy có ý muốn tôi cứ tự tiện tim thêm một vài nhà báo nữa đê làm việc cho bao giới, nhưng ý tôi chỉ coi sao hợp dụng làng báo đê làng báo cùi lấy đại biểu chính thức — Việc mồi đoi muôn đê cho một tờ báo hàng ngày làm ; và ông Huy, thợ kỵ ban-trị sự tam thời của báo gửi từ chối, nên tôi phải nhờ ông Luân là người nhiều tuổi nhất.

Hôm tháng 9, làng báo đê họp (1) và đà cùi xong đại biểu. Như ý tôi thi đấu ở ngoài họ có chia ra từng nhóm không hợp tac đê với nhau, dai biếu báo giới là nên đê với bất cứ nhóm nào, cốt sao cho ở đầu chúng thấy cùi điều thành cùi chúng của bao giới.

Nguồn-tưởng-Tam

1/ Ký này vi thi đấu chổ ném, không đê họp hai bài vi cuộc hội họp của các giới. Đại biểu bao giới là các ông Nguyễn Văn Lực, Ông B. B. Ông Nguyễn X. Ông V. B. Ông Phan Kinh Giai Ông Nguyễn Văn-nghé Ông La. Ông Trần Kinh Giai Ông Nguyễn Văn-nghé Ông La. Ông Lê-travel. Ông Lê-dinh Ông Lê-Elert.

XÃ GIAO

Xung hô...

(Tiếp theo)

MỘT trường hợp khó khăn : một người đã nhiều tuổi mà chưa có chồng, phải gọi thế nào ? Lê thường nên gọi là cô. Nhưng đến một trắc tuổi cao, như ba mươi nhăm, bốn mươi tuổi trở lên, ta phải gọi là bà (chứ không nên theo người Pháp mà gọi là cô), vì gọi cái thanh xuân không tinh duyên làm cho người ta bẽ bàng, là một điều bất nhã. Trước lại, nếu nói truyện bằng tiếng Pháp, ta bắt buộc phải dùng tiếng *mademoiselle*, vì trong ngôn ngữ Pháp, chữ *madame* riêng để gọi người đã có chồng. Một người Pháp đã bốn mươi, năm mươi tuổi mà chưa chồng, không những bàng lòng, lại còn thích ta gọi là « *mademoiselle* » nữa. Đó là một chỗ khác nhau của hai lâm lý Đông Tây. Chắc những ai hay đi xem chớp bóng cũng còn nhớ trong một phim có Madeleine Guittly đóng vai một người già chưa chồng, bắt bẽ chàng Fernandel, khi chàng gọi mình là *a madame*, rắng: « *Mademoiselle... Je suis vierge !* » (nghĩa là: Gọi tôi bằng cô !... Tôi hãy còn tàn kia mà !) Lời tâm sự đó có làm cho ta buồn cười là chí vì chàng Fernandel trả lời một cách ngày то: « *Moi aussi !* » (Cái tôi nữa, cũng còn tàn !)

Xong, dẫu ở xã hội Pháp, người ta cũng nhàm nhán dùng tiếng *madame* để gọi người chưa chồng, khi người đó đã già lắm.

Trong sự giao thiệp của bạn bè, những tiếng *anh*, *bà*, *cô*, vẫn là những tiếng bắt buộc phải dùng. Trước khi thản mặt lâm, có thể gọi là *anh*, *chi*. Tiếng *bà* để gọi bạn trai nghe rất quê mùa. *May, too* là những tiếng không nên dùng, hay chỉ được phép dùng khi thật thản mặt, và ở những chỗ không có người lạ.

Minh, lú, dâng áy là những tiếng riêng dè anh nhò, chỉ sen gọi nhau ngoài mấy nước.

Moa, moa là những chữ lỗ lảng không biết chênh nào.

Vu (*yous*) hay *Xir* là tiếng của mấy người làm việc nhà nước mất dạy, dùng dè nói với công chúng: « *Xir* hãy đợi năm phút, quan chánh còn hận », hay « *Vu* hãy về mai đến, vì quan chánh đương gắt. »

Tiếng « *quan* » nên triết hồn trong lúc xung hô. « *Bầm quan...* »

« *Vàng, quan day phải lâm...* » nghe nó có vẻ rực rỡ, khum nứm. Tiếng *quan* tiêu biều cho sự phục tòng không phải là một tiếng lịch sự. Một người lịch sự bao giờ cũng giữ lễ phép, nhưng bao giờ cũng giữ phẩm giá. Bất cứ lúc nào muôn dùng tiếng « *quan* », ta cũng có thể thay bằng tiếng « *ngài* », cho dấu nói với một người có tước vị của triều đình cũng vậy.

Nếu gọi một ông huyền, một ông phu bảng « *quan* » đã là một điều nên tránh, thì tất nhiên ki

gọi những ông « *chân* », ông « *nghị* » ông « *đốc-tor* », ông « *thầu khoán* » lại càng nên tránh tiếng « *quan* » lắm.

Ngày xưa, dùng tiếng « *quan* » để tố ý trọng, còn có thể hiểu được, vì « *lâm quan* » là cái mong của mọi người dân của thời đó.

Nhưng ngày nay, những từ lưỡng dân chủ, tự do, những quan niệm mới về sự cao quý đã làm cho không còn ai thích « *quan* » nữa rồi, mà ta còn dùng tiếng để gọi, tức là không thắc thời tí nào. Có người còn cho sự bị gọi bằng « *quan* » là khó chịu nữa.

(Còn nữa)

CON DU'ÔNG HẠNH PHÚC

Tập sung sướng

NGUỒI ta ai cũng cần được sung sướng, nhưng thường không biết làm cách gì để loại được ý nguyện. Nếu cứ tự theo ý muốn của mình, tất thế nào cũng bị lôi kéo vào sự khôi lạc, trái hẳn với hạnh phúc.

Người thợ di tản rượu đánh bài, trẻ con nhồi bánh ngọt với sôcô-la, bạn thanh niên lăn lộn trong các tiệm khiêu-vũ, v. v... chỉ là điều lâm cá những sự khôi-lạc làm cho người ta chóng già yêu, chóng lụy lạc cả thân thể lẫn tinh thần.

Khoái-lạc không phải hạnh phúc. Người sung sướng là người đối cảnh nào cũng bằng lòng, chỉ trông thấy bê-tô dẹp của sự vật, không thù ghét ai, không nói xấu, châm chọc ai, đối với ai cũng hòa nhã, mặt mày lúc nào cũng tươi cười và tìm cách reo cái vui vê khát quen minh. Không phải là tự đổi mình đâu: chính những cái chí ấy sẽ làm cho mình sung sướng thực. Ví mục đích của ta là gì ? Là sức khỏe, thành công, và vui sướng. Mà những tình cảm xấu như ghen ghét, thù hận, lố lăng, chỉ làm cho các cơ thể hoạt động không có điều hòa, và giết sức khỏe của ta. Trước lại, cùi chỏ hàn nhã, trai cùi lâm cho người khác có thiện cảm với ta, sẵn lòng giúp đỡ và vì thế ta thành công rất dễ dàng; nhất là những cái chí đó gác cho lòng ta sự nhiệt thành, tinh nhiệm, là những điều kiện cần yếu của sự thành đạt.

Cái tâm trạng đó có người sẵn có do thiên bẩm, do gia truyền, hay nhờ sức khỏe, nhờ giáo dục, nhờ hoàn cảnh, những người nào không có sẵn, cần phải gác nén, và có thể gác nên được.

Ta phải tập sung sướng, lạc quan cho quen dần.

Những bậc cha mẹ, những nha

sư phạm nên luyện tập con em cho dễ vui tính, dễ bằng lòng và dễ sung sướng, dễ gác môi thói quen.

Trong một cuốn sách của Camille Flaux, nhan-dê là « *Vers la Joie* », có kể một truyền cõi lịch Y-pha-nho như sau này :

— Về thế kỷ thứ XV, ở Y-pha-nho, có một chàng thiếu niên qui phái tên là Don Quirido, Chàng có một quả tim rất nồng nàn. Một hôm gặp một thiếu nữ tuyệt sắc, có đôi mắt-rất tinh tú. Người thiếu nữ có tình lam Quirido mê cho đến ngây gắp người cao sang hơn, nàng bỗng chép đì mất.

Don Quirido uất ức, buồn rầu đến nỗi loạn quyền sinh. May có người ban tốt can ngăn và khuyên chàng nên đi tu. Chàng tu ở một nhà tu tĩnh-mịch, u-uất nhất nước Y-pha-nho. Ngon lửa tình dần tắt, tâm hồn chàng dần yên, và chàng dã chịu tam.

Nhung chàng buồn, vì quanh minh cái gì cũng buồn, chỉ gáp toàn những bộ mặt khác khổ, những con mắt nghiêm nghị. Một đêm, chàng buồn đến thất vọng, thiêng mệt, « *vẫn hiện lên bảo rằng* »:

« *Don Quirido, hãy yên tâm, sẽ tìm được sự vui vẻ ở trái đất, và ở thiên đường. Không khổ gì. Ta cho một thu bao-bối, trong sáu tháng phải theo lời ta dán má lầm* ». Rồi vị thần dỗ cho chàng một cái gương, nói: « *Gương này phản chiếu bộ mặt của đời. Chàng thử soi gương mà cười đi, đời sẽ cười với chàng. Vagy nói sang, chàng hãy nhìn gương mà cười, và cố giữ nụ cười suốt ngày, lùm cho kẻ khác phải cười theo* ». Don Quirido theo lời và ngủ yên lặng.

Sáng dậy, chàng thấy mình vui sướng, hót cùng với chim chóc, làm tản loạn cả nhà tu. Thấy cả chính thầy thế liền gọi bảo chàng phải kính trọng kỷ luật nghiêm khắc của nhà tu. Don Quirido đáp: « *Thưa cha, lòng tôi đãi nhường nỗi vui trại cho, tôi hót ca tung tăng cao-siêu vì tôi sung sướng được ngài cho sống ở cõi đời* ».

Rồi từ đấy, thay tu trại của lúc nào cũng vui tươi hồn hở. Trong nhà tu, dần dần lấy cái vui cười đó. Một tháng sau, cả nhà tu đều trai tình hót xướng, vui vẻ. Thay cả lo lắng bên tim cách tống chàng Don Quirido đi, nhưng không tìm được có đích đàng. Sau thấy cả dôn chàng sang một nhà tu khác khổ hơn, nghĩ như thế chắc rằng chàng sẽ hết vui hát.

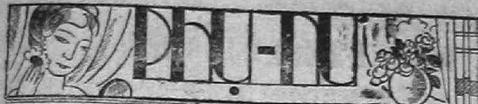
Không ngờ, ở nhà tu này, chàng vẫn hót, vẫn vui, đến nỗi khi chàng phải lôi thiếu vi trái kỷ luật, bao nhiêu thầy tu khác lẩn minh vào cùi, mười một người bị chết cháy theo. Người kết án lúc lẩn mà chết nốt.

V. Pauchet

CÔNG NGHỆ ANNAM

Bản hiệu có nhiều kiểu chemisette bằng soie, fil, coton rất đẹp, giá từ 0\$73 đến 2\$60. Mua buôn hay mua lẻ xin mời các Ngài viết thư hỏi mẫu và giá tại hàng đón.

CÙ - CHUNG
100, Rue Coton — HANOI

TỰ NHIÊN TRONG VỀ ĐẸP

CÁI duyên của người dân bà không theo mực thước nào nhất định. Nếu cứ theo đúng những cùi chỏ này, nói đúng những lời hoa mi họ, dì đúng cái diệu du dương ta trong sách hay học trên màn ảnh, mỉm đúng cái nụ cười của đôi môi tuyệt mĩ, mà gọi là duyên được, thì cái duyên chẳng là của rẻ lầm sao.

Người dân bà ua nhìn, dáng yêu vi có khuôn mặt xinh, vi có tâm thần nhí nhảnh bởi những nét cong đều đặn, vi trang sức khéo và ý nhị, và cũng vì — và nhất là — những nét khác nữa đáng quí hơn.

Vi thế mà bao nhiêu dân ông họ đãi rái rết lịch sự với những cô nhann sắc xinh tươi; họ khẽ tung những睬 mà yêu; nhưng họ thực lòng men những cô khác.

Dối với những cô chỉ hơn người eo xinh đẹp, người dân ông ta được gán gai trả truyền độ một giờ, nhưng chung sống trọn đời với cô thì họ xin chịu. Họ ta sống với người họ thực lòng mến hơn.

Tôi thường thấy nhiều ông chồng khi đi chơi ngoài đường với bà vợ nhan sắc và y phục lịch sự thi lấy làm thích lâm; nhưng khi cùng bà vợ lịch sự ấy về đến nhà thì cái bộ mặt hồn hồn kia đổi thành bộ mặt khó dám dám.

Là vì người ta không bao giờ tra được một phò tượng, một vị thần tượng về sắc đẹp, một... quái tượng của sự đẹp gó gáp, kiêu súc, của sự đẹp bắt chước ở những khuôn mẫu khác: mái tóc của Greta Garbo, đôi mắt đám đuôi của Marlene Dietrich, cặp môi hờn người của Juan Crawford... nghĩa là một vẻ đẹp mắt hét cả sức mạnh: sự tự nhiên.

Theo Paris soir Dimanche

Cô Duyên

Cùng một màu áy nhuộm sẵn lên it nữa sẽ ra những màu kem, màu « hoàng anh », màu nghệ, — những màu này cũng như màu « mực tim » hay cánh lụa là những màu rất xấu, chỉ hợp với những bà dâm da den.

Như trên tôi đã nói, trong mùa nực nên tránh dùng những màu quá rực rỡ, chỉ nên dùng những màu dịu dàng, mát mẻ như màu trắng, màu ngà, màu hoàng yến, màu da bát, màu thiên-thanh, màu nước biển nhạt, vân vân... để ai trông thấy mình cũng ưa và muốn nhìn lâu, không đến nỗi khó mắt như khi trông thấy những áy tim, cravate đỏ, và sơ-mi đen.

Cát-Tường

THỜI TIẾT VỚI MÀU SẮC Y PHỤC

Các thiếu-nữ ta đã biết lựa kiêu áo, quần, cho hợp với thân thể người. Nhưng còn molt sự quan hệ là chọn màu, nhiều người chưa được sánh. Phần nhiều cùi theo nhau, hoặc cùi theo kỹ hàng của các hiệu buôn to lựa mua chọn màu, ít người biết tìm một màu vừa hợp với da mình lại vừa hợp với thời tiết nữa. Thành thử có khi ta làm giảm mất sáu đế, về lười.

Nhà nghệ-sỹ Cát-Tường, bắt đầu từ số này, sẽ bàn về sự chọn màu cho quần áo, và sẽ giải giang những tính cách của các màu, sự liên lạc của các màu với cảnh sắc chung quanh mình.

UỐT mặt trời chói lọi của mùa hạ, ta thấy cảnh vật quanh minh như muôn ganh due hay đồng ý với sức nóng đất dội, ánh sáng tung bừng mà phô ra những màu thẩm trời gay gắt, lại thêm các thứ hoa quả u sắc sỡ như hoa hiên, hoa cầm, hoa lựu, hoa soan tím, hoa mào già, hoa bông gạo, vân vân.

Những thứ ấy làm nhức mắt ta, và làm tri nhớ ta mỏi mệt. Trái lại, mỗi khi ta được đê mắt vào một màu trắng dịu hay xanh nhạt chẳng hạn, ta sẽ thấy tâm hồn ta như nhẹ nhàng, thanh thê ta như mát mẻ được thêm dõi chút.

Về mùa hạ, ta thích trang hoàng trong phòng bằng các thứ hoa sen, hoa huệ hoa lá hoa mào già hay hoa quỳ đỏ, vì những màu dịu dàng, mát mẻ bao giờ cũng vẫn là những màu ta ua nhìn hơn hết.

Vậy những màu quần áo chúng ta mặc, ngoài sự hợp với nước da của chúng ta, lại phải hợp với cảnh sắc của các mùa hè mới được. Một màu hợp với mùa xuân, không thể hợp được với mùa hạ. Mỗi mùa có những màu khác nhau. Việc lựa chọn các màu là một sự tìm về đẹp mà một người thiếu nữ có, con mắt mỹ thuật dỏi chít, không thể không đê dồn.

Các hàng nước ngoài mỗi mùa nhập cảng vào xứ ta vài màu khác nhau. Ta nhầm gọi những màu áy là « mốt » mùa nọ, « emolt » mùa kia. Sự thực thì những màu áy chẳng phải là « mốt » hay một sáng kiến gì cả, và cũng không một nhà mỹ thuật nào đê tâm nghĩ tới ta mà mỗi năm chịu khó tìm cho ta vài màu khác nhau để theo dùng cho lá mắt. (Ở các

nước khác, như bên Pháp, thi không thế. Các nhà may quần áo đê ý đến sự tim màu lâm).

Các bạn là hình ảnh của sự đẹp, là những đóa hoa linh động đê tỏ điểm cho non sông cảnh vật thêm vẻ tươi vui, rạng rỡ, các bạn nên tự tìm lấy những màu ta nhã, hợp với thời tiết và mây da mà dùng.

Đừng nên thấy những màu là mỗi nâu ở nước ngoài đem đến dâ vội cho là đẹp — là với đẹp khác nhau xa. Những màu ta thường khi chỉ là những màu rất

xấu, tôn cho mỹ quan, hại cho sự tròn của quần chúng. Như màu nực năm nay có màu « mực tim » chẳng hạn. — Mái gi mà nghèo nàn quá nỗi, chẳng dịu dàng, cao quý, thanh tao một tí nào cả, mỗi khi ai có tính, hiếu kỳ (!) muốn coi cũng không phải trước ao nhiêu, chỉ hai xu lợ mực học trò là có thể có một cái áo trắng tidi sang màu áy đượ. Mái dô cảnh lụu hay cá vàng không phải là một màu xấu, song đúng về màu nực là một sự rất không nên. Mái áy chỉ có thể dùng vào những cuộc dạ hội và những ngày dâm trời về mùa lạnh.

Cùng với hai màu này, màu nực năm nay có một mầu rất đẹp, thanh đạm và nhã nhặn. Mái áy là màu vàng nhạt (hoàng yến).

MỘT NGÀY KIA EM NGĂM LẠI DUNG NHAN

TẤ năm ba mươi tuổi trở đi, nhau sắc của ta đã bắt đầu biến đổi. Biến đổi muôn quen di mà cũng không xong !

Vì người đời ai chẳng biết rằng mình sẽ phải già !

Nhưng có điều ít ai biết đến là già không phải ở móng tóc hoa dâm, ở da thịt nhũn mềm, nhưng chính ở những điều đáng sợ hơn thế. Nét mặt người ta thay đổi không phải vì đã in sâu những vết đau thương, nhưng chính vì trên bộ mặt cái gì cũng cũ... to lớn mập lên. Chẳng bao như hai tai, hai tai của mình thi cho đến lúc già, lúc thực già, cũng không bao giờ thôi lớn. Già thử mình sống bằng ông Bánh-tò thi chắc hẳn tai mình cũng không kém gì tai voi.

Cho đến 50 tuổi, tai lớn nhưng vẫn giữ nguyên hình; từ 50 tuổi trở đi, tai vừa lớn vừa dài ra, và xe xuống.

Miệng là « đóa hoa » biền đổi chóng nhất. Bởi vì miệng làm việc nhiều nhất, náo ăn, náo nói, náo hôn nhau, ... những việc đó làm cho môi nấm miếng mìn mông tần tái về sự rộng.

Miệng rộng, rộng theo chiều ngang; môi cũng tan tối theo, môi mỗi ngày dài thêm ra một chút. Mái bời không thể nào vừa dài vừa thẳng mãi được, nên đầu môi sẽ quặp lại và sẽ nhòn nhòn; người già trông giống chim, có cái mồ cung cung, chính là vì cớ đó.

Cũng có những người ngay từ lúc còn trẻ đã là chủ nhân một cái miệng rộng hét sực, rộng đến nỗi không thể nào rộng hơn được nữa: chẳng biết thế có đáng mừng không ?

Trừ có một vài người có cái diễm phúc dâng ghen, còn thi ai cũng phải theo một luật chung, là không giữ được nét mặt của mình hồi còn trẻ nữa. Mary Pickford với ông cựu tổng thống Hoa-ký Hoover là hai người mặt trẻ cho đến lúc già. Bởi thế Pickford bây giờ cũng vẫn đóng được những vai con gái nhỏ. Nhưng sự trẻ dai của ông Hoover không có ích gì cho ông cả: một nhà chính trị về mặt cùn « xuân » hay hết không có can hệ gì.

Tuy với chân cúng mỗi ngày một lớn hơn lên, cái đó ai cũng biết.

Nhưng tâm véc người chỉ đến
năm ba, bốn mươi tuổi là không
lớn được nữa. Lúc về già, người
càng ngày càng thênh thô, vì những
sương mềm càng ngày càng rắn
lại, càng quật đi.

Vì những lẻ kẽ trên, nên những
người trông rất đẹp lúc còn xuân
phân nhiều trông hết cả về vóc
nhìn lùi trở về già, hoặc trông xấu
một cách lạ. Trái lại, có những
người trước trông thực xấu, đến
lúc có tuổi, những nét xấu đó đã
cả, mặt trông đều dặn cũng dễ
thương.

Nhưng đến lúc già mới dễ
thương thì kẽ cũng khỉ muộn.

(Theo bài báo Lu trich ở báo
American Weekly)

Cô Duyên thuật

MƯU MẸO ĐÀN BÀ

Một cách giản-tiện để
làm cho chồng yêu

MÙỜI thiêu phu phản nản với chồng
rằng chồng không đồ ý đến cô
ta mày.

Như thế là cậu không phải. Mọi
người đối với tôi có hững hờ như
cậu đây?

Chồng hỏi:
— Thế là nghĩa làm sao?

Nghĩa là... khi tôi đi ra đường,
ai ai cũng phải nhìn tôi. Tôi không
hiểu tại sao chỉ cậu là đứng-dừng
với tôi thế?

Chồng toan trả lời thì vợ lại nói:
— Tôi nói thực đấy, cậu cứ theo
tôi ra phố mà xem.

Chồng nghe, di theo vợ, thì quả
nhien thấy vợ mình ra đến ngoài, bà
chết ai cũng phải nhìn, mà nhìn một
cách chán chán nữa. Anh chàng lúy áo
về thích trí vừa đám lúy áo: là
rắng có người «cầu» mà vợ mình
và từ đó àu yém vợ hiện trước.

Mười năm sau, trong một buổi
truyện trò thân mật, người thiêu phu
hay hỏi chồng:

— Này minh, minh có biết tại sao
ngày trước ai ai cũng phải nhìn tôi ở
ngoài phố không?

— Tại minh đẹp, minh có duyên
chứ gì?

— Không phải.
— Ủ thế tại sao?

Người vợ cười, đáp:
— Tại hè cùi gặp người nào ngoài
đường, tôi cũng là lười ra.

(Aim. Vermeil)

Cải chính

Mục « Phu nữ » bài « Thế nào là
đẹp »: những chữ tuyệt đỉnh, thư
nhà in xép nhầm là tuyệt đỉnh, vậy
xin cải chính lại cho đúng.

LUYỆN - TIẾP

Architecles

N° 12, BORGnis DESBORDES
HANOI

CUỐN SỔ TAY

MỘT PHÉP THẦN HIỆU ĐỂ ĐƯỢC TRẺ NGƯỜI

T RONG cơ thể ta có những « hạch »
khác nhau, mỗi hạch có liên can
đến một bộ phận và là sile mạnh của
bộ phận ấy.

Hiện nay người ta vẫn tin rằng
những hạch ấy nếu yết, sẽ sile
bất triết tinh lực ra các bộ phận
không được dây da từ người chúng
giá. Ta cứ việc tìm cách bắt đường
cho những hạch đó có sức mạnh và
chi việc bài tiết được điều hòa là
làm cho thân-thể ta cũng như tri
não ta được trẻ và mạnh.

Nhưng giáo sư E.H. Baker lại
không tin như thế. Theo giáo sư thi
thân-thể trẻ mạnh không do ở các
hạch mà chỉ do sự hổ-hấp của ta.

Giáo sư bảo rằng người chúng già
là vì không biết thời dùng phép. Nếu
ta biết thời chờ đầy đủ để không khí
vào đầu, và vào rất nhiều trong phổi,
nhà là nếu người ta hô hấp đúng
với phép hổ-hấp day trong các sách
về sinh-hiển nay, thì người ta có thể
sống đến trăm tuổi.

Vậy thì các bạn hãy tập thở đi, biết
thời dùng phép là biết sống lâu đó.

TRONG LÀNG VĂN

CHATEAUBRIAND VÀ VIỆC LÀM VĂN

T ACGiá quyền Atala là một nhà
văn có phách trong thế kỷ
nười chúa. Văn ông viết rõ trong trẻo,
lại có ý vị, mèo mèo và hùng hồn. Ông
có được cái ván tái nhát thế là vì ông
biết chia khó và luyện tập rất công
phụ. Ông làm việc rất ham và thường
có sile viết được luôn trong mười
tám tiếng đồng hồ không hề thấy
mệt nhọc.

Chateaubriand không bao giờ tự
phu. Theo không những chúa đi chừa
lại ván chương của mình, lại còn

dem hỏi ý kiến các bạn hữu. Ông
thuộc về phái văn-sĩ công nhận cái
giá trị của sự « chúa làm việc », gồm
các nhà đại văn hào Malherbe,
Boileau, Racine, Corneille, Bossuet,
la Fontaine (I), Montesquieu, Pascal,
Buffon... và trước, và Flaubert, Hugo,
v.v... và sau. Ông không kiêu ngạo
như các bạn « xuýt khâu thành
chương » về hồi mogen-äge (như bạn
Cyrano de Bergerac) và chia một
đầu phay trong bài thơ mình là đồng
ngay mản nòng lai.

Ông đeo cho mọi người ban chúa tai
những bài luận thuyết và một người
khác chúa văn-tiều thuyết của mình.
Ai bê câu gì ông cũng nhận ngay và

TIỀN TIÊU VỀ MỘT CUỐN PHIM CHIẾU BÓNG

K HI các bạn xem chiếu bóng, các
bạn có bao giờ nghĩ đến công
trình cầu tạo và những khoản tiền
tốn phí về việc thực hành một
truyện phim không?

Việc « xuýt bón » một truyện trên
màn ảnh cũng chẳng khác gì việc
xuýt bón một cuốn tiểu thuyết mà
trong khi viết thành sách, nhà văn
sẽ đã phải tiêu tốn mất một triệu
hai mươi vạn quan (mười hai vạn
bạc).

Một triệu hai mươi vạn quan ấy,
chia ra từng món như sau này :

1) Trả nhà xép cảnh	50.000 q.
2) Bài tri	60.000.
3) Viết giám đốc, ghi chép, tính toán.	60.000.
4) Người cộng tác, giúp việc dàn cảnh.	20.000.

dẽ ý theo những lời bình phẩm ấy
một cách nhún nhẩn, khiêm tốn.
Trong tiểu thuyết Atala, về đoạn
thuật những lời của Aubry nói sau
khi người thiểu nết chét, Chateaubriand
kể lại cho ta những lời rất
đông chung ý như sau này :

« Trước khi dành liều cho quyền
sách xuất hiện, tôi dem nó cho ông
Fontanes xem ; họ ở Londres ông ta
đọc mấy đoạn còn trong bản thảo.
Khi xem tôi bén lời nết thê nòng Atala,
ông bỗng sáng tiếng bảo tôi : « Không
phai thế nầy, chỗ nay hỏng, dem làm
lại cũ dì ».

Tôi buôn râu trả ra; tôi thỉnh minh
không thể làm hỏng được nữa. Tôi
muốn viết cái móm bùa lắc ; tôi ô trong
gián giác nhỏ từ tám giờ đến mười
một giờ tối, ngồi trước bàn, trán tì
vào mu bàn hòn bay đưa ra và đe
nhấn trên tay giấy. Tôi giàn Fontanes;
tôi giàn tôi ; tôi cũng không tưởng
đến việc nầy, vì tôi thật vong vong cho tôi
tất. Vào khoảng nửa đêm, tiếng chém
gác từ lối đi ra, dùi dùng thêm
vì ở xa và ai oan thêm vì tôi giàn
hâm ; tôi lại thấy cảm hứng trở lại ;
tôi khắc tôi vạch những lời của ông
cố nỗi, không có một giang viết, tréo,
(interligne), không một chữ phải rập,
ý nguyên như bản cõi giàn vũ như
đoạn thẳng & trong sạch ngay nay.
Trái tim thòn thò, đèn sáng hóm sau
lối dem lão cho Fontanes coi, thi ông
reo lên rằng :

— « Phai rồi ! phai rồi ! Tôi đã bảo
đúng ông viết được hay hơn trước ! »

1. La Fontaine làm đùi làm lại một bài
ngón của ông đến mười lần mới cho
tới hoàn hảo.

6) Công người quay phim	30.000.
7) Công trả các tài tử,	280.000.
8) Các vai phụ	30.000.
9) Các nhạc	18.000.

10) Ván tài	35.000.
11) Bảo hiểm	15.000.
	614.000 q.
Tổn về việc thu hình và thu thanh	309.000 q.
Việc làm phim và các việc phụ thuộc	275.000.
Tổng cộng	1.200.000 q.

(Theo báo Esprit
Paris)

RĂNG SỮA

I cũng biết rằng lớp răng thứ nhất của trẻ con có hai mươi răng sữa. Khi trẻ chừng lén sáu tuổi thì lớp răng sữa rụng để nhường chỗ cho lớp răng già.

Trẻ được sáu tháng thì răng sữa bắt đầu mọc; những răng cửa hám dưới mọc trước. Răng đáy mọc cách nhau chừng hai tuần lễ. Kể đến răng cửa hám trên mọc, rồi sau hết đến cả tam giác răng nanh đều mọc vào tháng thứ mười hai.

Cũng có trẻ răng mọc sớm hơn, nhưng phần nhiều là răng hay mọc chậm.

Nếu được một năm mà dứa trẻ chưa mọc răng là trẻ ấy không lớn kịp với ngày tháng. Bởi là một bệnh (danh chung) do thức ăn xấu sinh ra; mặc bệnh này, trẻ thường hay ốm bụng. — Ta thấy trẻ bụng to đùng cho là bụng run hết thay — nguyên do chỉ vì thức ăn khó tiêu đối với bộ dạ dày còn non nớt của đứa trẻ.

Người ta thường đồ tội cho biết bao nhiêu chứng bệnh vi cơ mọc răng, mà chính thực ra không phải là lỗi ở đó.

Thời kỳ mọc răng, người rải trẻ từa ra nhiều. Răng mọc mạnh, lột bị gãy nên trẻ hay ấm đâu, kêu ngù, hay khóc và đêm hay dậy quấy; thường biếng ăn và bỏ cả bú.

Muốn tránh điều đó, ta cho trẻ uống mỗi ngày hai lần chừng dam súi giọt thuốc *teinture de Badiane* hay *teinture de gentiane* hòa với nước đường.

Khi mọc răng, trẻ biếng ăn tới mươi lăm ngày, nên gây cảm, xanh xao. Cũng nhiều khi trẻ sinh di trott.

Muốn chữa chứng di trott ấy, ta cho trẻ uống chứng 15 centigrammes thuốc *antipirine* mỗi ngày, hay một ngày hai lần tùy theo trẻ trott nhiều hay ít. Cho trẻ ăn súsi bột di và cho ăn nước cam, thay vaso.

Thời kỳ mọc răng mạnh, trẻ bị đau tay, nên thường bị phát ban, có khi khắp mình mẩy. Ta dùng bột thường bán ở hiệu thuốc như *poudre de tale* hay chát bột gạo khác soa suốt lượt cho trẻ, thử nhát là các chỗ mẩn đỏ.

Bác-sĩ Dupont

(*L'Illustré du Petit Journal*)

lượm lặt

Rửa thận

NHÀ họa sĩ Mỹ Gilbert White, tinh tinh vui vẻ, thích cười đưa. Một bữa, ông giao cho người gác công nhà ông một con rùa nhỏ xíu. Được chủ tin cậy, chủ gác công hết sức trông nom con vật.

Chẳng ngờ đêm hôm ấy, nhà họa sĩ lén ra nhà chủ gác công, lấy một con rùa nhỉnh hơn đánh tráo vào con rùa nhỏ xíu. Sớm hôm sau, chủ gác công nhín đến con vật, kính ngạc là thường, và nói tự phụ:

— Đó là châm chích nó có bùa mèo con vật nhín lên thế kia! Nhà họa sĩ đi qua, chủ gác công ra khoe. Chủ khen. Tờ phông múa:

Tối ấy, nhà họa sĩ lại đem mèo con rùa lớn hơn đánh tráo vào. Rồi, đêm ấy sang đêm khác, trong ngọt nứa tháng, chủ gác công đã thấy con rùa chủ gác giao cho nuôi lòn bằng con rùa thân rồi...

Nhưng nhà họa sĩ tinh nghịch lắm. Từ bùa đó, ông lại đem rùa nhón đánh tráo vào hàng rùa lớn. Thấy rùa mồi ngay mò « cõm » chủ gác công thất kinh, tim dùi mồi cách, não lọc nước cho uống, nào nhận rau cho ăn. Về hiệu. Rùa mồi ngay mò « cõm » nhò dị. Một ngày kia nó thành nhò xíu, nhò xíu rồi... tron mắt. Hắn có ngờ đâu đem nho chu cùng lén tới chỗ rửa nám.

Việc đâu quái lạ, chủ gác công tôi đem trinh các ông thông-thai viên bắc-vật. Hiện nay, các nhà

bắc-vật ấy đang bắc đầu giải quyết vấn đề rùa to rồi rùa lùn nhỏ.

(Báo chí)

Cá có thể sống trên cạn được không?

DÀ lâu, người ta vẫn nghiệm thấy rằng loài lươn có thể bỏ nước lên sống rất lâu trong cỏ lùm dry.

Đã lâu lắm, có một nhà trù thuật khét-hài đã nghĩ ra một truyện rết khét-khôi. Truyện như thế này, tôi không biết các ngài đã có dịp đọc tới chưa?

Một người nuôi một con cá, rồi tặc cho con cá ở trên khỉ, khi nào người ấy đi đâu thi con cá lặn... lòn-ton « chạy » theo như một con chó nhỏ.

Nhưng một hôm mưa to, con cá nhảy xuống vệ đường, nước chảy mạnh, con cá bị... chết đuối, vì nó không biết bơi nữa.

Không cầu nói các ngài cũng biết rằng đó là một câu truyện bịa đặt.

Nhưng có lẽ câu truyện ấy làm cho nhiều bác-sĩ phái thí-nghiệm xem có thể lập cho loài cá có thể không cần ở dưới nước được không?

Cá ngài chắc đã có lần nghe đồn truyền thí-nghiệm về cá vàng. Cá ấy ở nước ngọt, nhưng người ta lập cho nó sống ở nước mặn.

INSTITUT KHAO-DINH ENSEIGNEMENT PRIMAIRE & PRIMAIRE SUPÉRIEUR TONKIN — 22 Rue Lam-Sot — HANOI

Professeurs Français et Annamites
Local vaste et aéré
Grande cour de récréation

Rentrée des
— classes —

TCycle primaire
Cours de préparation { Mardi 1er Septembre à 7 h. 30
au B.E. et au B.E.P.S.
Cycle primaire supérieur: Lundi - Septembre à 7 h.
Les cours de Steno-Dactylo fonctionnent midi et soir

Ban đầu thi hồ nó vào một chậu nước hơi hơi mặn, rồi lần lữa cát bỏ thêm muối vào. Cá ấy vẫn sống được.

Xem thế đủ biết rằng loài vật có thể sống theo hoàn cảnh khác được, miễn là phải thay đổi dần dần.

Nếu lai đèn những cá ấy vào trong nước như cũ, thì cá chết ngày tức khắc.

Vậy, nếu cá ở nước ngọt mà đến khơi vào nước mặn cũng quen được, thì cá dưới sông đầm lagoon cũng có thể chịu được.

Bác-sĩ Richet cho ở điều ấy đã thử thí-nghiêm xem. Thi nhận thấy rằng: nếu cá đưa ra khỏi nước một chút mà vẫn khỏe như thường, thì người ta có thể tập dần cho cá ở ngoài nước mỗi lúc mỗi lâu thêm được.

(*Le Petit Détective*)

Một cái đầu đặt giá

MỘT người Anh tên là Datas, hiện nay 60 tuổi mới báu... cái đầu của mình lần thứ ba!

Các bạn chắc không hiểu?

Bởi là một câu truyện rất kỳ:

Ông Datas là một người có tri thức là lồng. Ông có thể kè lại cho biết được những câu truyện xảy ra trong 30 năm về trước, và còn nhớ rõ tất cả các số nhật trình mà ông đã đọc về các truyện ấy.

Ông còn ghi nhớ trong óc được hơn hai nghìn truyện về chiến

tranh và còn nhớ đến những sự vụ vất tì mi xray ra nữa.

Năm 1918, bốn người thầy thuốc Mỹ có lập thành liên đoàn để mua cái đầu của ông, sau khi ông ta chết. Họ đã trả trước cho ông 10.000 dollars (250.000 quan) rồi.

Nhưng bốn ông thầy thuốc ấy likut chết hết. Datas lại bán cái đầu mình là nay 10.000 livres sterlings (32.000 quan) cho hội *Société royale des Recherches Scientifiques*.

(*Dimanche illustré*)

Bá vật thay được một người chồng

MỘT cô nữ sĩ kia có nhan sắc và da cao tuổi, nhưng nhất định không chịu lấy chồng. Một nhà báo ý mò có đến phòng vấn cô về điều đó. Cô vui vẻ tiếp nhà phóng viên, rồi cười cười nói :

— Trong nhà tôi hiện có bà... thứ they được một người chồng. Một là con chó, buổi sáng sủa vui nhà hai là con chim, buổi chiều hot non, ba là con mèo, đi cả đêm rồi gần sáng về quấn quít lấp tôi. Cô dù ba con vật đó, tôi còn cần phải lấy chồng làm gì nữa!

1. Dollar : 5120. — 10.000 dollars : 52.000fr.
2. Livre sterling : 23f. -- 10.000 sterling : 250.000fr.

2° TRÀO

PHÚNG

CƯỜI NỮA MIỆNG

Tin... khó tin

NỐI LIỀN NAM, BẮC

CON đường xe lửa nối liền Nam-Bắc sắp làm xong. Tôi chắc không gì cầm động hàng lúc thanh thắn đường sắt cuối cùng.

Muốn cho có vẻ long trọng, tôi tựa như đặt tên này đường một mảng người dân, bên kia đường một người dân, mỗi người cầm một bó hoa. Rồi khi đặt thanh đường sắt cuối cùng vào giữa, hai người theo đường sắt, cũng đi lại gặp nhau và bắt tay nhau, đưa cho nhau xem thẻ cẩn trước rồi lời hoan hỉ. Nhưng chọn hai người dân nào? Như ý chúng tôi ở phía Hanoi vào nên đặt Lý Toét và ở phía Saigon ra nên đặt Xã Xé.

Nên mời ông Nguyễn phan Long đến. Khi Lý Toét và Xã Xé gặp nhau và đưa hoa tặng lẫn nhau, bắt buộc mọi người đến chứng kiến phải cười to lên, chả trù ông Nguyễn phan Long ra.

NHỮNG ĐIỀU THÍNH CẦU

NGHỊ VIỆN Pháp sắp phái Ủy viên điều tra sang Đông dương để, có nhiệm vụ điều tra và hình như để chấp cả những đòn thính cầu của các giới nữa, vì độ rầy dien chô nào cũng nghe thấy người ta bàn tán về các điều thính cầu.

Xin dâng dưới đây những điều thính cầu mà tôi đã móng mảnh nghe được.

Đơn thính cầu của một số đồng chua rõ thuộc về giới nào:

- 1.) Xin lập lại tòa kiêm duyệt các báo chí quốc ngữ, nếu không thì it ra cũng dừng cho báo chí quốc ngữ được tự do ngôn luận.
- 2.) Đặt lại như xưa cái tục người dưới lạy người trên.

Đơn thính cầu của học sinh:

- 1.) Xin thêm hạn nghỉ hè (độ 6 tháng).
- 2.) Xin dừng đánh hỏng ai trong các kỳ thi.

Còn nhiều điều thính cầu dịch đáng của nhiều danh nhân nữa, dưới đây chỉ xin thuật vài điều lâm thi dùm mà thôi.

Chẳng hạn ông Nguyễn tiến Lãng thính cầu mau mau bồ ông ấy ra làm quan. Ông Nguyễn công Tiều thính cầu thẳng cho ông ấy lên chức khuyến nông công thương sứ; mấy viên chửu già thính cầu dùng bao giờ bắt các ông ấy về hưu.

Chỉ có ông Lê tràng Kiều là không yêu cầu Ủy ban tri ai cả. Không cần nữa.

Có một ông hàng hải yêu cầu, một điều, chỉ một điều thôi. Số là nhà ông có máy nước. Lẽ thường cứ ba tháng phải trả tiền ít nhất là 40 thỏi đồng, dầu dùng không tới số đó cũng mặc. Ông đã hết sức dùng phung phi mà bao giờ cũng chỉ tiêu thụ được 30 thỏi đồng. Thành thử ông cứ phải trả không 10 thỏi nước.

Vậy ông sẽ yêu cầu Ủy ban điều tra về việc nước đó, ông yêu cầu họ số bắt buộc phải trả xuống 30 thỏi đồng để ông khỏi tiếc tiền.

Một ông cụ vẽ hưu có ngỏ với chúng tôi rằng ông rất khó ngủ vì đêm hay trằn trọc, bứt rứt nghĩ đến những việc mà ông đã làm khi ông còn làm... Tuy đã có nghị định của ông đốc lý ngày 12 Juillet 1935 bắt buộc nhà nào cũng có chuồng để đêm hôm gọi cho tên, mà những người ở phố ôn nhất định không mua chuồng. Vậy hôm nào Ủy ban điều tra đi qua phố ông, ông sẽ đặt hureau, và ráo áo họ để yêu cầu bắt buộc nhà nào cũng phải mua chuồng ngay lập tức. Chúng tôi thấy những điều yêu cầu của ông này dích dắng, nên vội dâng lên báo, họa có lợt được vào mắt Ủy ban điều tra chẳng?

Nhất, Nhị Linh

CA DAO

NHỮNG CON MA CỦA BÁO BÔNG-PHAP

Gởi tờ Bông-phap xem qua.

Eo ôi! thấy rật những ma cung

Toan cầu buôn bán khán,

Ấy ma « kinh tế » nó vẫn, nó xoay,

Những người bí rúou say,

Ma « men » ấm ánh, đêm ngày bắt tu.

Anh náo túi rồng, không xu,

Ma « nghèo », ma « kiết » nó tré,

Những người cõm chảng được

Chính con ma « dối » rây vò, lâm

Những người ốm yếu miến man,

Bí loai « ma-lách » nó toàn hại đời.

Những người ôe đặc can mai,

Ấy con ma « đốt » theo đuôi nó,

Những đói gáy lịch, trại thanh,

Mè nahu là bời ma « tinh » dù đé,

Những phường đèn đè máu me,

Bí ma « cờ bạc », è chè lâm phen.
Các bà thường bí ma « ghen ».
Nó trêu, nó ghẹo, như dien, như cuồng.
Những phường vu lợi, bất lương,
Ma nào run rủi? Để thường ma
« than ».
Những người biếng việc không
lâm, Ma « lười » nó hâm, dành cam
vươn hén.
Sóng to, ngập lụt đồng dien,
Áy ông thần « nước » hại miến
dường gian.
Cửa nhà đốt cháy ra than,
Áy ông thần « lửa » dâ man tung
hoành.
Con như Huy, Phù hơi anh,
Phải chàng một cặp « ma lành »,
« ma ác ».

TÚ-MỚ

SAO MÀ CHÂN NĂN VẬY

NG Lé-tràng-Kiều gửi thư ngô
cùng anh em Trung-Bắc
trong Nam (1) có án hận :

— « Ở trong một hoa cành
chưa thay đổi chút nào, chàng
tôi biết rằng những cái mầm hoat
động như không còn có cơ nay
nở ra được.

« Chúng tôi muốn họa lại một
tiếng thật với tiếng gọi não
nุง tha thiết của anh em Nam
kỳ, nhưng than ôi, nghẹn lời ».

Rồi ông Lé-tràng-Kiều lại vi
Đông dương với con thuyền trên
một giang nước vòi định và ông
cụy ở anh em trong Nam cầm
vững tay lái. Ông viết :

« Chúng tôi đây chỉ là những
người ngồi ở dâng mũi thuyền
ma thôi ».

Ông Kiều ạ, một là ông giúp
họ cầm cho thêm vững tay lái,
hai là ông cứ nằm ngủ yên trên
bờ, chờ ai lại éo le xuống ngồi
chơi ở dâng mũi mà nói truyện
than phiền i-co cho thuyền nâng
khô khổ.

Nhất Linh

1. Sao không gửi anh em trong Nam, sai
giúp cho anh em Trung-Bắc ở trong Nam.

NHÂN ANH TÚ MỐ

Bà lâu nay chẳng có thư gửi anh
Tú Mố

Vì ghét anh sờm sỡ, thói bàng quan
Bất cứ ai cũng đều trao đổi thư từ
Chẳng sợ tiếng người hù không
chợp ban.

Báo Phong-hoa đã hay rằng không
xuất bản

Nhưng giờ vẫn thơ anh nó dè
can ru mà!

Hay là anh luồng tuổi, chịu vè già,
Giòng Nước Ngực dè chảy qua
không trở lại?

Hay là anh như viên tướng ra quân
bị bài
Thu giáo gươm, thời đánh xép lại
đè quy hàng

Hay là anh quen mùi bồng lộc cao
sang
Mà lì dì hẵn với nàng thơ hí húr?

Hay là anh chịu dè cho quyền
Giòng nước ngực

Dám vẫn thơ là cuối bức của vần
tái?

Nếu anh còn biết những tiếng chê
bại
Thì thỉnh thoảng cũng phải có một
vái bài như dỗ trược.

Trời đã sinh ra anh có tái hí húr,
Cũng như đã sinh ra ... mục

Nước ngực giòng.
Nơi phương xa còn có bạn má hồng,

Sao anh nỡ dè sợi tơ đồng im lặng
mai.

Anh đã thích cười thi cười cho
hăng hái,
Phải nhớ rằng: có thất bại mới
thành công.

Nhớ rằng có kẻ trống mong,
Xa xôi đánh dè tâm lòng riêng ai ...

Phạm-thị-cá-Mốc
(Nam-dịnh)

BÁP THƯ CỦ CÀ MỐC

Bạn thơ nhỉ, dã lâu, lâu lắm,
Chúng ta nghén đường lá thăm,
chim xanh.

Ta cứ tưởng có Cà Mốc, Nam-thanh
Bếp duyên phận, dẽ dã thành già
thất.

Thường khi mẩn, dã con bồng, con
dắt

Vui cảnh nhà, quên phết bạn xưa,
Đã Tu buôn ra ngàn vào ngõ,

Mong lái đợi, mà tin thơ vắng vẻ,
Tưởng như vậy nên đánh giở kẽ,
Muốn nhẫn nhẹ sợ lụy bạn tình.

Não ngờ đâu có bạn chỉ làm thinh
Cho "bô ghét cái anh sám sứ,"
Thú nhặng nhất, nhân tình hàng

mở,
Thôi si tình chẳng sợ tiếng trai lo,
Bạn lòng ơi! chờ một vút mười

ngó,
Tú hả lại ôm ở đâu quá thế!
Thú trao đổi chẳng qua là gác lè,

Với khách thính tình chẳng lẽ cứ
thờ,

Duy trì đời tri kỷ vẫn đòi ta
Duyên văn ty dã mà phải nhật được

Bạn thảm hỏi: trên « Giòng nước
ngực »
Có sao nhà bài húr cạn nguồn

thò ?
Bạn e rằng biếng nhắc sinh húr,
Nên sốt ruột phải viết thư khuyển

khích,

Tú rất cảm những câu kích thích,
Lời đà vang thực đích tự tâm ra.

Vậy xin thưa rằng Tú chưa về già,
Bùi chưa nhạt, vẫn thơ còn ... keo.

Mai sau, dẫu quá thời niên thiếu,

Sẽ cảng già, cảng dẻo, cảng dai.

▲ Tú

Chót da mang một lý tưởng trên

dời.
Phải gắng gói theo đời luồn mãi mãi,
Còn hối sức còn cười hàng hải,

Dẫu gặp khó khăn chẳng ngại, nản

lòng.

Nguồn thơ còn chảy ngược giòng,
Đáp thư dè bạn má hồng vững tâm.

Tren đường và có tri âm,
Bước đi ngắn đậm xa xăm chẳng

chỗ.

Tú Mờ

PHÁI VIÊN CỦA MỘT TỜ BÁO
VỀ TÀ PHÁI SANG BIẾU TRA BẾN
ĐÔNG - DƯƠNG — Vì thói giao
không bán được nên trẻ con các
vùng quê annam một trăm năm
thì đến chín mươi chín đứa bụng
lúc nào cũng đầy căng những cơm.

Thạch Lam

Hát san

Khoa học bí-mật

I. H. số 28, trong mục « Muốn
biết :

— Để nói chung ngài curu (absinthe) trong nhà, kiền sẽ lành xa vi
hơi thơm của cây ấy.

Chỉ phiền nói nếu kiến nó biết
rằng ngài curu không phải là ab-
sinthe mà là armoise (còn absinthe
là cây hồi hương), thì nó
không sợ muỗi meo khoa học của
ichi Hiru nữa.

Theo thì là ngài curu hay là ab-
sinthe ? Nói rõ ra có hơn không,
úp mở là gì thế ? Hay lúc ông
Đại-dộ viết câu văn khoa học kia,
ông đã nhấp hết vài cốc rượu
ngài curu rồi ?

Mây hay dạn ?

Hanoi Báo số 36, trong truyện
« Một buổi sớm trong vườn xuân »:

Từng lúc những đám mây
trắng bay vút ngang qua trời.

Mùa xuân mà có những đám
mây bay nhanh như mũi tên, hòn
đạn ?

Mây ngũ sắc

Cũng trong truyện ấy :

Những đóa hoa ngũ sắc nở dày
vườn.

Nếu thế thì trong vườn có toàn
một thứ hoa giấy !

Tinh mắt thực !

Saigon tiêu thụ tuyệt túng thư,
trong bài « Trong hóng tối » :

Trời tối đèn như mực, nhangs
hai mực nặng nề vẫn đưa nhau
roi lopy dopy trên chiếc mèo dà
phai màu của một người thanh
niên lam lũ di trên đường xa vắng.

Theo thì tinh mắt thực ! Trời
tối đèn như mực mà tác giả trông
rõ cái mèo dà phai màu của
người thanh niên lam lũ.

Nói lạ !

Cũng trong bài ấy :

... Những vết thương đã làm
nát trái tim của chàng, đã làm
cho lâm tri chàng rối loạn như
quán to ?

Cái guồng dùng để guồng to
cho khỏi rối loạn. Thế mà lại bảo
rối loạn như guồng to ?

Óc người viết câu văn trên
chắc rối loạn như tờ vở.

Biết tìm đâu ?

Cũng vẫn trong bài ấy :

Chàng phải đi để tìm cái hiên
tại...

... Nhưng chàng biết tìm đâu ?

Không biết tìm đâu là phải
lầm. Vì còn tìm đâu nữa, hiện
tại nó ở ngay trước mắt, giữa lúc
anh chàng kia tìm nó.

Hàn-lâm dài sán

Còn cha

PHÒNG khám bệnh của đốc tờ Ét mở cửa đã hai hôm rồi mà chưa thấy một bóng bệnh nhân nào đến xin thuốc. Nhưng nào đâu phải đốc tờ là một người ít học hay thiếu tài năng! Đốc tờ Ét học tại trường thuốc Pha-le-chin năm đó và khoa tấn sĩ hai lân vâ... và mới dập chuyên tay về Đông Dương tháng trước. Nhưng thật ra thi dân Việt-Nam cũng không quá lãnh đạm với một người đồng bào có chân tài như đốc tờ Ét. Chỉ hơi phiền là cái tài ấy lại... xin lỗi độc giả, hãy xem nốt đoạn sau này thê.

Đốc tờ Ét từ phương xa về nước được mấy hồn thi muội buôn sớm mai có một người dân ông là mèo đến khẩn khoản mời ông ta đi cho kỳ dược.

— Thị ông bảo tôi đi đâu mới được chứ?

— Trời ơi! Vợ tôi sắp đẻ, xin mời ngài di nhanh cho!

— Vợ đẻ, nhưng...

Đốc tờ Ét nghĩ bụng mình chưa định ngày «mở hàng» nên còn ngăn ngài không chịu đi. Nhưng ông thản sinh ra đốc-tờ là người hiếu dotor hơn, và vội đến đỡ lời con.

— Nhưng... nhưng ông hãy nán đợi cho cháu sắp it đỡ cần dùng vào va-li dã.

Không dám trả ý cha, đốc tờ đành phải ép lòng ra đi với người dân ông là mèo.

Hai giờ sau, đốc tờ Ét trở về, nét mặt buôn teo, lึง thủng xách va-li vào vút mạnh trong túi rồi ném thả mình rời nặng vào trong chiếc ghế hành.

Thấy vậy đámра lo, thản sinh đốc tờ đều lời hỏi:

— Thế nào, vợ người ta vẫn được mẹ tròn con vuông chứ?

— Xin cha đừng hỏi nữa, công chuyện rồi làm a! Đứa con thi con vò ý để tất hơi ngay trong lòng mẹ, người mẹ thi quan quai

Cuốn «Một vạn bức thư tình mẫu» tôi cho anh mượn, anh có dùng được gì không?

— Không dùng được — Trong đó bức thư nào cũng để gửi cho cô Lan, mà nhân tình tôi là Hòa.

Dogen's Nyshier

một hồi rồi cũng qua đời. Rồi nhất là người cha — chính người dân ông đến mời con trước đây máy tiếng đồng hồ — trong lúc bối rối bị con thích nhau cãi kêu thát thểu, nên cũng từ trần nốt!

— Ôi! Vung vê như máy là hết nước nói! Lầm ăn như thế thì thay vê sau ai cõn dám đến mời máy đi dở nữa!

Nói vậy là ông già lầm. Đốc tờ Ét vẫn chưa mất thanh danh, đầu... đầu chỉ lỡ hại ba cha con trong giấy lát. Vì ngay tuẫn sau đã có người đến mời đốc tờ Ét đi đỡ cho vợ sắp «khai hoa» rồi.

Lần này đốc tờ hăng hái lên đường, quyết ra tết để chuộc lại những sự lỗi lầm tuẫn trước.

Thật trời không phụ người có chí; ba giờ sau, đốc tờ Ét đi xe hơi trở về, tươi cười như đứa hòa hồng mười nở. Thấy vậy thản sinh đốc tờ yên lòng nén vui vẻ ra đón con tân ngoài ngõ.

Lần này cha đám chắc không xảy ra những điều đáng buồn như lần trước?

— Thật vui cha à! Lần này thi may qua...

— May thế nào, con?

Vân giữ nụ cười trên môi, đốc tờ Ét thong thả đáp:

— Lần này thi người cha còn sống.

Thanh-Tịnh

VUI CƯỜI

Của B. Bá Hué

1) Cho bô ghét

MÈ — Sao cõc sâm-banh tao để cho ba mày mà mày cũng uống đi thế?

CON — Không, con có đám uống đâu!

MÈ — Thị ai vào đây mà uống?

CON — Cái bánh «bích-quy» đây, me a. Con mèt bô nó vào, nó liền hút hết cả rưou.

MÈ — Thế chiếc bánh đâu rồi?

CON — Con biết chắc là me giàn nó lâm, nên con đã ăn nó di cho bô ghét.

2) Thay đổi

X — Tí hôm tôi đau dây, mặt mày thay đổi khác trước nhiều lắm, nhìn vào gương tôi không nhận ra là tôi nữa.

Y — Thế sau bác biết dirac là bác?

X — Tôi nhớ nghe ở giọng nói.

3) Chưa yên

VQ — Chỉ phản thịt có tính quả minh q, anh phản chêl đâu được một tuần, thi chí cung uống thuốc phiến với đám thanh mè chêt theo.

CHỒNG (lâm bôm) — Rõ, chêl mà chưa yên thân.

4) Thất giá

Một người lão bà hoảng hốt chạy đến đám cõu nhà ông đốc tờ.

— Nhờ ngài cứu con tôi với, nó vừa nuốt phái hồn bao vào bụng.

— Bác già hay bực thật?

— Tôi không biết rõ, nhưng cái ấy không quan hệ gì.

— Quan hệ lâm chí, vì bác già thi đang lo ngại lâm, còn nếu bác thải thi người ăn là thường.

Thi nói khoác

Trong hội chợ Paris.

Ba tag dài biến cho bà nhà bán túi sét ngồi uống rượu và nói truyện. Người nào cũng khoe tủ sét của hàng mình đang thay mặt là tốt hơn cả.

Người thứ nhất nói :

— Tủ sét của hiệu chúng tôi chỉ dày có một lắc. Thí mà lúc dem thử, bộ mèt con gá mèt vào đây, bên ngoài đốt lửa cho tủ sét nóng lên đến 400 độ; mèt giờ sàu, mèt tù ra; von gá vẫn khỏe mạnh như ông với tôi đây.

Người thứ hai nói luôn:

— Thế dù có gi là ta. Tủ sét của

hiện tôi lại mỏng hơn, chỉ dày tám ly thôi, mà chúng tôi cũng đem nung lên để thi nghiệm! Nung nòng đến những 600 độ kia! Vậy mà lúc mở ra con gá mèt nhất trong ấy không những còn sống như thường tại đê được một quả trứng nà.

Người thứ ba nhường cho hai người khoe khoang chán. Sau cùng nói đúng đinh nói : (Người này là một chàng ở Marseille, xí sứ của những nhà giỏi nói khoác nhất thế giới).

— Tủ sét của các bác thế mà cũng khoe... Đồng này tủ của chúng tôi chỉ dày có 5 ly thôi. Lúc thi nghiệm chúng tôi nung lên đến những 1000 độ. Rồi... khi mèt tủ xem con gá nhốt trong ấy... thì...

— Thị con gá chết mất rồi!

Chàng ta lại ung dung tiếp luon:

— Tôi nghiệp! Con gá chết rét!

(Báo Pháp)

THÈ LÈ THI VUI CƯỜI VÀ TRANH KHÔ HÀI

Mỗi bài không được quá 30 giòng

Tranh vẽ to nhỏ tùy ý.

a) Vẽ vui cười — Giải nhất các bức sách đăng giá 3p.00.

b) Vẽ tranh khôi hài. Giải nhất các bức sách đăng giá 3p.00 — Giải nhì các bức sách đăng giá 2p.00.

— Cậu này, già thấy me không cho phép chúng mình lấy nhau thì không biết bay giờ cậu ra làm sao?

— Ồ nếu thế, thì giờ tôi đã ở trong nhà tù nợ.

Miroir du Monde

Mới lại

PETROMAX

N° 900. — 100 Bougies
1 lit dầu hỏa đốt
đặng 26 giờ

N° 821. — 200 Bougies
1 lit dầu hỏa đốt
đặng 18 giờ

N° 735. — 300 Bougies
1 lit dầu hỏa đốt
đặng 12 giờ

ĐÈN MANCHON KIỂU MỚI RẤT TỐI TÂN

Giống giòi chê tai Đức quốc — Đốt bằng dầu lúa và dầu sango — Rất tinh xảo, rất bền bỉ, ngọn lửa sáng sanh, chịu đựng ngoài mưa gió — Sái đèn chắc chắn, ai cũng có thể đốt được — Các nhà sái đèn manchon thiện nghệ auo công nhận đèn hiệu Petromax là tốt hơn hết — Đèn Petromax co bao kiểm luon luon.

Établissement DAI - ICH

CHUYÊN MÔN BÁN CÁC HIỆU ĐÈN DANH TIẾNG:
PETROMAX, SUCCES, NOEL, ASIATIC v.v. Đèn pha tung các hiệu đèn đèn có bát đắng.
N° 29 Bd TÔNG - BỐC - PHÙNG — CHOLON

3° TIỀU NGAY NAY THUYẾT

Ký sau sẽ bắt đầu đăng:

TỐI TẤM!

BÙN LÀY NUÓC ĐỌNG

XÃ HỘI TIỀU THUYẾT

của
NHẤT-LINH và KHÁI-HƯNG

Truyện một người đàn bà góa trẻ tuổi của Nhất-Linh

HUNG nằm xuống và lung chán dấp; thấy lạnh, nàng kéo chân lên tận mặt và nằm yên đợi cho hơi nóng trong người làm ấm chỗ. Mùi băng phiến ở tám chén vừa lẩy trong hòn rá xông lên khiến nàng nhớ lại hồi chóng nàng mới mắt, một đêm thu lạnh đầu tiên nàng giờ chán cười ra đáp một mình. Nhung còn như thấy cả lại cái cảm tưởng quanh hia, lạnh lẽo của đêm hôm đó. Nhung thở dài, ngâm nghĩ:

— Nếu ai bắt mình phải sống lại mấy năm vừa qua đây, thi minh không tài nào chịu được.

Nàng nghĩ đến cuộc hội họp với Nghĩa ngoài vườn đêm nay và thấy man mác trong lòng. Kể từ hôm nhận bức thư đầu tiên của Nghĩa đến nay, nàng đã nhiều lần lẩn lút gặp Nghĩa; nhưng trong mấy tháng, nàng cứ đề mặc ái-tình lôi cuốn đi; nàng không hiểu rốt sẽ ra làm sao và cũng không định liệu xứ trí thế nào. Có một điều làm nàng yên tâm

và minh lại tự cao với minh là ái-tình của hai người từ trước đến nay, nàng vẫn cố giữ được trong sạch. Nàng nghĩ đến những lúc ngồi với Nghĩa ngoài vườn tối, không khí nặng những mùi thơm ngày ngắn của các thứ hoa nở ban đêm, hai người cầm tay yên lặng như trong giấc mộng; sao lúc đó nàng thấy nàng coi nhẹ như không những điều mà ban ngày nàng cho là rất quan

trọng. Nhung lo lắng tự hỏi:
— Nhưng khó lòng mà giữ mãi được!

Vú già mở cửa, bé Giao vào. Nhung khẽ chịu, quay ra gật:

— Tôi đã báo tôi raphic, sau vú lại không để yên tôi nghỉ?

— Thưa vú, chú Giao quấy, cứ đòi vào ngủ với mẹ.

Sợ vú già lại vào lẩn nữa, giữa lúc nàng ra vườn với Nghĩa, nên Nhung bế con đặt nằm cạnh mình

rồi bảo vú già:

— Thôi, để chủ ấy ngủ đây cả đêm với tôi. Cho vú đi ngủ. Khi nào tôi gọi thì hãy vào.

Nhung se sẽ hát ru con, và khi thấy đứa bé đã ngủ, nàng nằm lùi ra cho nó khẽ chạm vào người. Tuy đã dặn cẩn thận mà nàng vẫn lo vú già trở lại buông mình nếu Giao khóc trong lúc nàng ở ngoài vườn.

Một tiếng ho ở bên nhà học đưa sang. Nhung cũng ho theo một tiếng. Đó là hiệu lệnh của hai người đã định trước với nhau để khi nào trốn ra vườn thì cung ra một lúc. Nhung vẫn nhỏ đèn, lấy tay lay mạnh vai Giao xem con ngủ có say không. Nàng sang bên buồng bà ăn, dì rón rén và lên tiếng sẽ hỏi:

— Mẹ có khát nước để con rồi.

Không thấy tiếng bà ăn đáp, Nhung thông thả khẽ cửa lại. Bóng nàng nghĩ ra được một kế hay. Nàng lại chờ ban thờ cầm lấy cây đèn hoa-kỳ và một bó hương. Khi ra vườn, nàng tắt đèn đi, rồi lẩn đến chỗ cây hương, đặt chiếc đèn và bó hương trên bệ thờ.

Nhung hối hòp, di về phía cuối vườn, chỗ lờ mờ có bóng đèn mấy cây khế. Nàng vừa đi vừa rẽ những cành lá đã bắt đầu rớt sương; trong không-khi phảng phất những mùi cỏ thơm và mùi đất mới sôi.

Nhung dừng lại vì thấy cảnh là động hồn minh. Một cánh tay nhẹ giữ lấy nàng và một tiếng rất nhỏ đưa ra :

— Vào đây minh.

Nghĩa vừa nói vừa kéo Nhung vào trong bóng đèn của khóm cây. Nhung giật tay ra, nhưng cũng theo Nghĩa di vào. Nghĩa nói :

— Chỗ này kín nhất. Nhưng sao ra chậm thế?

Nhung giò lay ra hiệu :

— Nói khe khẽ chớ. Mẹ tôi một nén tinh ngô lâm dãy.

Nghĩa hỏi :

— Em đã ngủ được ít nào chưa?

— Chưa.

— Anh cũng vậy. Từ tối đến giờ! Sao mà lâu thế? Em đừng qua vào đây...

Nhung ngồi xuống một cành ôi tháp, làm ngon lú rủ xuống rung động nước ao. Nghĩa đứng sát lại gần, cùi xuống, áu yếm nói :

— Sáng ngày sao em đẹp thế.

Nhung ngừng lèn đáp :

— Trông em có ráng mông cõi đâu không?

Nghĩa cầm lấy tay Nhung, kéo về phía mình, nói dừa :

— Trong em sáng ngày, anh chỉ ao ước được hôn em trước mặt mọi người.

Chàng ngồi xuống cành ôi khiên Nhung giật mình lui ra :

— Khen không gầy. Ở trong nhà biết thi chét.

Nhân lùi bối rối, Nghĩa đặt đầu Nhung vào ngực mình, hôn vội vang mây cát lên tóc, lèn cõi. Thấy Nghĩa yên lặng một lúc lâu như dương nghỉ ngơi điều gì mà hai tay vẫn giữ chặt lấy người nàng. Nhung sợ hãi gỡ tay bạn ra, dung phát dậy :

— Anh đã quên lời hứa với em rồi à? Nếu anh cợt nhả không chính đinh thì em di vào ngay bây giờ.

Ngo lời quả quyết kháng cự, nhưng giọng nói run run của nàng thì như thủ thừa với Nghĩa rằng nàng hãy còn hồi hộp sung sướng về may phút ngày ngát được Nghĩa ôm trong lòng. Nghĩa dung dầy van lòn :

— Anh xin lỗi em. Anh nhớ em quá, biết bao nhiêu mong mỏi khát xe em.

Nhung mỉm cười nhắc lại :

— Xa em!

Nghĩa nói :

— Không xa, nhưng bằng máy xa nhau hẳn. It ra em cũng cho anh một chút hy vọng để anh chờ đợi....

Nhung lại đến ngồi xuống cành ôi Nghĩa nói tiếp :

— Anh chỉ có mỗi một cái áo ướt được lấy em làm vợ.

Câu nói của Nghĩa làm Nhung bất ngờ, vì lúc nàng yên, nàng chỉ muốn quên hẳn điều đó đó. Bao nhiêu cảm tưởng đã khiến nàng coi việc lấy Nghĩa là một việc không thể được. Muốn an ủi Nghĩa, nàng làm như bấy lâu nàng bắn khoan mãi về việc đó mà chưa tìm thấy cách nào ổn thỏa, hỏi Nghĩa :

— Biết làm thế nào bây giờ?

Nghĩa hối lấy làm lạ về câu hỏi của Nhung. Chàng không hiểu :

— Nếu em thực yêu anh thì em cần gì phải nghĩ ngợi. Anh chắc không bao giờ em nghĩ ngô cát tình của anh đối với em. Anh nghèo, nhưng chúng ta yêu nhau chúng ta sẽ cùng làm việc. Anh cứ nghĩ đến cũng đã thấy bao nhiêu sung sướng.

Nhung ngồi nhìn ra phía ao, yên lặng nghe Nghĩa nói, hai con mắt mờ màng.

Trente mètres au-dessus de l'eau, deux personnes sont assises dans l'herbe. L'une est une jeune femme portant une robe traditionnelle vietnamienne (ao dai), l'autre est un jeune homme portant également une tenue traditionnelle. Ils sont en train de parler et de se regarder.

Trên mặt ao, mây con bọ nước chạy loảng quảng làm tan ánh sao bên một cuống lá sen khô.

Nhung buông râu nói :

— Nếu anh thấu được nỗi khổ của em trong bấy lâu. Nếu em được gặp anh khi em chưa có chồng thì đâu có nói. Bây giờ em là một người đàn bà già... không勘 lâm.

Nghĩa nói có vẻ giận dỗi :

— Em sợ những điều dị-nghi dến thế kia à?

Nghẹp ngừng một lúc, Nhung mới kẽ khẽ :

— Không phải thế. Nhưng anh nghĩ xem, đâu yêu anh đến bực nào em cũng không thể bỏ cha mẹ, anh em, làng mạc một cách thản nhiên. Mẹ em đã dạo lòng nhiều lầm về em Phương rồi, nếu lại em nữa, thi mẹ em buồn đến chết mất, chết vì không thể chịu được hai lần hai cõi con gái làm nhơ nhão đến thanh danh cả nhà, cả họ. Đấy, anh nghĩ xem.

Nhung cúi mặt úp vào lòng hai bàn tay. Nghĩa cau mày khó chịu vì thấy câu truyện soay ra về sầu não. Chàng nói gầy gò :

— Yêu nhau như thế thì chỉ làm khổ nhau vô ích.

Nhung ngừng lèn bằng khuênh nhìn Nghĩa, nhưng vì đêm tối nên nàng không nhận thấy vẻ tức bức trên nét mặt ban. Nàng nói không nghĩ ngợi :

— Hay là cứ để thế này mãi.

Rồi nàng vội chừa ngay :

— Nhưng cũng không được. Thế nào rồi cũng có người biết.

Nhung nghĩ đến cầu bình phân thoảng vào tai nàng hôm dưa dâu. Nghĩa nói :

— Hay là để anh đi khỏi nhà này, да xem hánh. It lâu là khỏi tai tiếng. Rồi ta sẽ liệu sau.

Nhung thấy nói đến truyện di, bắt giác sợ hãi. Nàng cõi dư tưởng van lạy thi ông ta bảo: phải lê ta, ông ta sẽ tha cho. Con quỷ dậy, nỗi hối ra trời như tám. Con sợ quá, sang buồng me xem, thấy me vẫn ngủ yên. Con vội hóng ra lê ta ngay.

Bà ăn mò cửa ra vườn và cắt tiếng hót :

— Sao ngoài cây hương lại có đèn sáng thế kia. Ai đấy?

Nhung cầm bồ hương và cây đèn vừa di vào cửa đáp :

— Thura me, con.

Bà ăn ngạc nhiên :

— Mợ làm gì ngoài ấy?

Nhung đáp :

— Thura me, con ra lê. Con vừa phái một mè sợ quá.

Không dè bà anh hối, nàng kè luồn :

— Con vừa nằm mê thấy một người râu dài mặt dỗ, cười ngựa đèn di qua đây bắt linh. Con quý xuồng van lạy thi ông ta bảo: phải lê ta, ông ta sẽ tha cho. Con quỷ dậy, nỗi hối ra trời như tám. Con sợ quá, sang buồng me xem, thấy me vẫn ngủ yên. Con vội hóng ra lê ta ngay.

Bà ăn nói :

— Tao cũng mê hoảng cả đêm, nhưng không rõ những gì.

Thấy nét mặt Nhung bơ phờ, đầu tóc rối bời, bà ăn lo lắng và âu yếm bão con dấu :

— Con vào nghỉ kéo sương đêm xuống lại cảm. Mẹ khỏe chưa thấy đau, lại thấy ốm cả hai mẹ con.

Lên giường nằm, dấp chán cần thận, Nhung mới nhận thấy chân tay nàng lạnh giá. Nàng kéo con lại gần rồi ôm lấy con nói nựng. Trưởng tượng như nói với Nghĩa :

— Năm dịch lại đây. Ám áp quânh.

Nhung tự nhiên mỉm cười, nghĩ đến cái mưu meo lè tạ mà nàng cho là rất thần tinh. Bỗng nàng mím môi, mắt nhìn vào quang không, nghĩ đến cái tình già dạo đêc của mình. Nàng lâm bầm daudorn :

— Minh muôn tốt mà thành ra xấu! Chỉ vì muốn giữ cái tiếng tốt hão ấy mà mình bắt buộc thành ra khốn nạn, dàm ra sảo quyết, gian trá...

(Còn nữa)

Nhất-Linh

Danh sách các người được thường

(Tiếp theo)

Sáu tháng báo hay sách	
MM. Nguyễn-ngọc-Huy 34 route de Sinh-Tú, Hanoi	— 10.162
Phạm-Nhiêm village Đồng-Phù, huyện Thanh-Tri par Poste et Gare Văn-Diễn	— 00.574
Mlle Phạm-thị-Lai 110 quai des Jonques 110, Cholon	— 14.997
MM. Hồng-kết-Sen village Khanh-Hòa par Vinh-Châu, Baclieu	— 14.465
Nguyễn-văn-Minh 32 rue Jules Ferry 32, Namdinh	— 01.900
Nguyễn-văn-Giỏi 315 rue Paul Blanchy, Compartiment N° 1, Tandinh, Saigon	— 15.661
Nguyễn-nhu-Lang 33 marché de Ngọc-Hà, Hanoi — Zone HÉT	— 10.544

IV

TBONG nhà ai nay
ngủ yên. Một mình
Thanh vẫn còn
chân chọc trên
giường.

Mỗi lần chàng trờ mồm, cái lát
nửa lát kêu rãnh rắc giữa khoắng
đem khuya tĩnh mịch.

Tiếng muỗi bay phia ngoài mán,
tiếng giế rúc chung quanh nhà
cảng láng cho chàng cảm thấy rõ
rệt linh thần tinh tú của một
người khó ngủ. Chàng lùm bùm:
« Thôi, phải rồi, vì ban nay ta
uống một cốc trà lầu pha đường! »

Ý nghĩ ấy khiến Thanh mờ
máng như trong thấy Ve hiện ra,
hai tay bưng cốc nước dâng khói
thơm.

Sáu cảm động hãi côn man mác
trong lòng chàng. Chàng sẽ cảm
động hơn nữa nếu chàng biết vì
cố nước trẻ lâu ấy mà Ve đã bị
mẹ cõi bướu đầu: Buổi chiều, ăn
cơm xong, chàng ngồi vò vần
nói với mình: « Ước gì được một
chén trà lầu đường mà uống, thi
sang sướng quá ». Chàng ngó cán
áy lát tai Ve. Nắng cho rằng người
mới ôm dậy, thời giờ mà được
ăn, uống thử áy thí chóng lại sún
lầm. Tức khắc, chàng cắn suy
ngũ, nàng chạy ngay ra hiệu tạp
hóa mua hai xi tre lèn-lám và một
xu đường phèn, rồi về cặm
cụ pha nước, cầm cự đến nỗi
quán cà rúm bắt, và vì thế đã
đòn.

Từ cõi nước trẻ, Thanh liên
miền nghĩ tới những sự chú ý sán
sóc của Ve trong hơn một tuần lễ
chàng đau yểu. Mấy hôm đầu,
chàng sốt nặng, nên mè mẫn chẳng
biết gì, và vẫn tưởng mơ màng
thấy có người con gái ngày đêm
châm nom thuốc thang cho mình.

Thanh càng yên trí rằng đó là
một giấc mơ, khi qua mấy ngày
mè sảng, chàng tinh tảo nhận xét
được mọi việc xảy ra quanh mình:
Mộng tan, và người con gái xinh
đẹp kia cảng biến mất.

Chàng có biết đâu rằng từ hôm
thấy bệnh chàng đã bớt và chàng
đã ngồi dậy được, Ve li hiêm không
đến bợ lúi nào cũng bước chân
tới buồng chàng nữa, trừ ra ngày
đêm sáu lần bưng cơm, cháo, thuốc,
và nước vào. Những lúc ấy, Ve se
sẽ đặt khay cơm hay chén nước

Truyện bốn kỳ đăng hết của KHÁI-HƯNG

xuống mặt hóm đang làm bàn,
yên lặng đứng đưa mắt ngắm
qua Thanh và giây, rồi lại ròn ròn
đi ra liền. Hoa huân lâm, nàng
mới dám hỏi thăm một câu: « Thưa
ông, hôm nay ông đã đỡ nhiều
chưa? »

Một hôm, Thanh bảo Ve:

— Cõi lâm ơn hỏi ông lang hò
xem hết bao nhiêu tiền lát cà, để

— Vắng, năm chén.

— Đấy, có coi, năm chén, ít ra
cũng hết đồng ruồi.

Ve cố ăn tiếng thở dài xuống
đang lòng, lẳng lê bước ra ngoài,
và buồn rầu nghĩ thầm: « Ta có
hơn hai đồng bạc, giá lâm thé nào
trả được tiền thuốc cho thầy ấy? »

Chàng lầm được cách ôn thỏa,

Ve dành đem tiền Thanh giao cho

đôi chút.

Thanh là người từ thuở bé
không từng được nếm sự áu êm
và hưởng những sự vui thú của
tuổi trẻ thơ. Chàng ra đời được
một năm thì mẹ chết. Cha chàng
vào Nam kiếm ăn để chàng ở lại,
nhờ người em gái ở một tỉnh nhỏ
nuôi nồng. Người có nhiều con
cố nhiên chẳng săn sóc gìn men
dến cháu.

Chín, mười năm sau kiếm được
một cái vốn dám trảm, cha chàng
lại quay ra Bắc làm ăn, và dra
theo ra một người vợ Saigon,
người mẹ kế của Thanh, mà Thanh
không sao yêu được dù chàng sợ
hãi cha đến dầu mặc lòng.

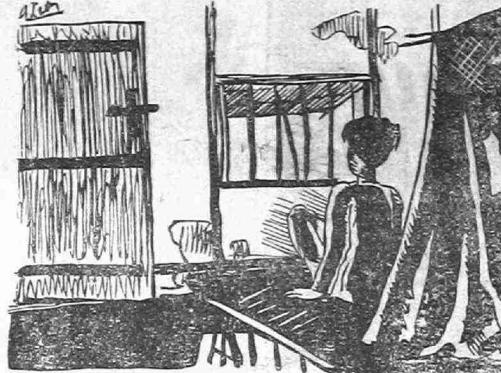
Hồi đó, Thanh dương học lớp
nhì. Hai năm sau, chàng đậu
bằng sơ học. Muốn tránh xa người
mẹ kế ác nghiệt, Thanh xin ra
Hanoi kiếm việc làm và nhân tiện
học thêm. Cứu bé mười bốn tuổi
đầu theo dù các nghề, từ nghề
chay giای, bán hàng, phết vé xe
ô tô cho tới ngày nay đạt được cái
hụ vọng to tát nhất trong đời:
Một môi trường học nhỏ ở vùng
ngoài ô Hanoi.

Đảng dâng hai mươi năm trời,
không một lú nào chàng được ai
yêu mến, thương sót. Chàng ao
ước rằng bón trả kia sẽ coi chàng
như một người cha nhỏ, như
một người anh cả, nhưng sự
châm chì nghiêm ngặt của ông
thầy trong giờ học đã cắt đứt tình
yêu mến của lú trẻ thơ.

Lần đầu Thanh nhớ lại rõ ràng
và nhìn thấy rõ ràng cái đời đã
sống, cái đời khô héo buồn tẻ,
không có một kỷ niệm êm đềm
nào, không một người nào để ý
đến một cách hơi thản thiết.

Thật nhiên, Thanh nghĩ đến Ve,
và chàng mỉm cười tự thương
thán: « Ngày nay có mỗi một
người lưu ý đến đời mình. Nhưng
người ấy lại là cô Ve! » Chàng
cho đó là một sự mỉa mai độc địa,
và chàng trờ nhíu thăm: « Ta chỉ
đáng được người hén hả, xấu xí
như Ve sán sóc tới má thôi! »

Ý tưởng ấy vừa thành hình đã
bi xoá nhòa ngay. Chàng như
nghe có tiếng trong thâm tâm
trách nhiệm: « Hén hả! sao lại
hén hả được? Ở đời chỉ có một
sự hén hả, sự hén hả của tâm
hồn. Ngoại ra không có cái gì hén

tối trả, rồi thời có dừng lấy thuốc
cho tôi nữa.

Ve bùi ngùi nhìn Thanh:

— Ông còn yêu tám, nên uống
thêm vài chén nữa cho khỏe.

— Tôi chỉ còn hơi một thời, nghĩ
vài hôm nữa sẽ khỏi hẳn... Vời lại
tôi lâm kia. Tiền đâu!... Để tôi
uống đến bốn, năm chén rồi đấy
nhi?

sang trả ông lang Đậu. Và nàng
ngao ngán tiếc ngày ba buổi được
bưng thuốc vào buồng.

Về phần Thanh, chàng cảng
cảm thấy tro tro, hòn trước.
Không phải chàng luyến ái Ve,
nhưng lúc mắc bệnh mà có người
luôn luôn vào thăm hỏi và săn sóc
thuốc thang thì ta vẫn cảm thấy
sự an tú áy soa dịu dört lòng ta

Librairie BAC-HÀ

N° 69, Rue Julien Blanc, Hanoi

Có nhiều sách học
và truyện, mới và
cũ, bán giá rất hạ.

NHÂN MUA SÁCH CŨ

hết. Vâ lại, mình thì cao quý
với ai ? »

Chàng cảm thấy dần dần rằng
chàng tự khinh bỉ, tự thương hại
chàng. Rồi chàng cố bình tĩnh ôn
lại những cảm xúc cảm động của Ve
đối với chàng, đối với mọi người
xa cõi xa nhà giữa lúc ốm đau.

Thanh nhớ một thời gian
mà chàng thấy Ve đứng ngay bên
giường. Nghe tiếng kêu ủ-ó, nàng
đã chạy sang buồng, rồi thấy
chàng nằm yên, nàng lại rón rén
bước ra. Một đêm có khú đến ba,
bốn lượt nàng vào buồng như thế.
Và Thanh tuy thức, nhưng vẫn
vô ngù sáu không biết gì.

Có lần chàng quên băng đì và
buốt miệng hỏi :

— Cái gì thế, cô Ve!
Ve bén lèn, xấu hổ vừa bước
vội ra vừa ấp úng đáp :

— Thưa ông... không.

Từ đó, Ve sinh ra sự hãi, giữ
gìn, đến cõi buồng chỉ thò đầu
vào nhìn, rồi khi nghe thấy yên
lặng nàng lại quay đi.

Một người tốt như thế, một

chú. Chàng liền ra ngoài mản,
và chống cái phên che cửa sổ lên.
Cùng một hơi gió nhẹ mát, một
luồng ánh sáng trắng vàng từ vào
trong buồng và chênh chêch in
hàng chữ song tre lên chiếu.

Cánh ấy đã quen mắt Thanh
lầm, nhưng chàng tưởng dược
ngâm lâm đầu, với những cảm
giác mới mê, lạ tùng. Từ mấy
cây ổi, lá lấp lánh như bạc, cái ao
con, mặt nước thỉnh thoảng sê
rung động ra như nhách một
nu cười, cho chì cái mai tranh,
cái giậu chuồng già nứa sảng, nứa
lối, vũng nước bùn loang
lộn tẩm giường tròn mồi vật đều
như nhuộm mực thi-vi thân tiên.

Thanh sung sướng, mải chớp
mau tường dream trước một cảnh
mộng. Rồi chàng kíp suy nghĩ
rằng mình mới ốm khỏi phải
kiêng gấp lanh, chàng khoác với
cái áo lương, mở cửa đi ra vườn
sau.

Đặt bến gốc ổi lá ngon xuống
mặt nước ao mội cái chông như án
cần mới mọc Thanh. Nhưng vào

người mà trong những giấc mộng
ta lẫn với nàng tiên xinh đẹp thì
người ấy không thể hiện ra được ».

Chàng bân khoán nghĩ ngợi.
Tiếng gà gáy nửa đêm càng làm
cho chàng thêm sốt ruột, thêm khó

ghé ngồi, chàng giật mình vội
dừng dây : « Chỗ ấy ai vừa ngồi vì
còn ám ảnh người ».

Thanh thi thầm tự hỏi : « Chắc
ai vừa ra đây, thay ta nén bỏ chạy.
Ai ? Lại còn có thể ai được nữa ? »

Như đáp lại câu hỏi của chàng,
vút hiện in lên nền là tre-lờ mờ
cái bóng đèn, cái bóng yêu diệu
thướt tha của một tâm hồn mềm
mai và đều đặn cản đối.

Thanh chí kíp thót một tiếng
goi : « Cố Ve ! », cái bóng đã chạy
biển vào trong nhà.

Thanh trờ vào buồng, nắm móng
cho mãi đến khi sáng rõ.
Một ý tưởng như chiêm cǎi lóy
lập hồn chàng. Chàng lâm bâm
luôn miệng như người mê : « Nghĩ
cho cùng thì Ve chả xấu »...

Giấc mộng kéo dài được đến lúc
ve bưng khay cháo vào buồng.
Thoáng nhìn Ve, Thanh tỉnh mộng.

Rồi mấy hôm sau, như sợ vợ vẫn
điều gi, Thanh đợi đi ở tro nơi
khác. Nhưng cái bóng đèn mờ
đêm tráng sê-không bao giờ rời
chàng, và trong tim chàng sê-in
sâu nỗi mãi cái kỷ niệm một sự
điều đáng áu yếm, sự dịu dàng áu
yếm đặc nhất trong đời chàng.

HẾT
Khái-Hưng

MÃY VĂN GIẢN DỊ

NGÀY XU'A, CÒN NHỎ...

(Lời nào tả được tình lưu luyến
Buổi mới ăn cắn với bạn tiên).

Kết giao hẹn đến muôn ngàn kiếp
— Vì bạn làm thơ hồn sống lâu —
Ta với nàng tiên ca hát mãi,
Ngoài ra còn có thiết chí đâu ?

Cho đến ngày ta phải ngược suối.
Trong rừng, cành suối, bút ký đâu,
Không thán, nhưng chẳng thờ-ør
lầm,
Bỗng e de cũng khá lâu.

Tử đây dỗi bên thường gặp nhau,
Trong rừng, cành suối, bút ký đâu,
Không thán, nhưng chẳng thờ-ør
lầm,
Một hôm (năm ấy mươi hai tuổi),
Thơ thản ta ngồi với bóng trăng,
Nhìn giây máy trời theo giờ chạy,
Hòn thơ đưa tới cõi bàng khuâng..

Những tiếng xa với vần quyền
máy,
Những hình trời sáng múa dâu
dây

Rủ nhau hiền đến, cho ta ghép
Nén diệu thơ vang sán lai bay :

Bài thơ thứ nhất mới ra đời, —
Chợt thấy như lồng tuyết lồng
roi,

Như giò hồng n on, như nắng dù
Nhẹ nhàng, êm-ấm ủ trên vai.

Ngàn lại : Nàng Thơ dở ở bên
Mím cười — Ô ! khỏe miêng-trâm
duyên ! —

Vì thế Nàng Thơ đã mấy phen
Trách ta mè đamm những Trần
dayem.

Mấy phen ta thấy mầu cháu lè
Thầm oán hận ta dưới mắt den
Song le ta biết tám sao được ?

Vì ở trần gian vê lệ kieu
Của khách giài nhân thường vân
bão :

Yêu thơ đâu phải thực là « yêu » ?

Thế-Lữ

NÊN ĐỂ MAU KÈO HẾT

Mời về rất nhiều hàng
tay hiệu A.G.B Paris mỗi
thứ chỉ có hai so, và
xin kính mời bạn phụ
nữ kíp đến xem mua.

CÓ BẢN :

Tờ lụa nón-hoa đủ các
mẫu, và các hàng để may
y-phrase phu nữ về mùa
hè và mùa thu năm nay.
Bùi các mặt hàng của hãng
S. F. A. T. E. Nam Định đặt

MAI - DE

26. Phố Hàng Đường — Hanoi

Chuyện Ta, chuyện Tàu

Hai bà đánh giặc giá 1 xu, là chuyện bài bá họ Trung đánh Tàu.
Nguyễn-Tứ-Riều soạn rất hay, lại có hình vẽ đẹp, 16 trang lõi, vài ngày
ra một số.

Lịch sử Vợ Ba Bé-Thám mưu tri giỏi giang và cống, Thám nhở có
người vợ này mà nổi tiếng « Kiệt hiết ». Trong bộ dày 96 trang, giá 1p.10

24 người anh hùng cứu quốc dày 564 trang lõi, bìa đẹp, giá 1p.20
Tục 24 người anh hùng cứu quốc dày 160 trang lõi, giá 0p.40

Tiến Hán diễn nghĩa chuyện Bao-Công, Hạng-Vũ hay và cúng, dày
656 trang lõi, bìa đẹp, giá 1p.30

Đồng-Chu-Nết-quốc diễn nghĩa hay hơn Tam-quốc, dày lỉnh 2000
trang, giá 1p.50

Mua buôn, mua lẻ, thư, mandat để cho nhà xuất-bán ;

Nhà in Nhất-Nam

120 — Phố Hàng Gai — Hanoi

(Có gửi Coire remboursement cuối phi khách hàng chịu)

Hôtel XUÂN - TRƯỜNG
Café - restaurant

N° 83ter, 85 Route Mandarine
(En face de la gare de Hanoi)

X

Khách-sạn to nhất của người
Nam. Nhiều buồng riêng lich-
sử. Cơm Tây, và Cơm Ta.

• GIA TÍNH HẠ •

O

Có nhận học sinh & tháng

N H Ủ N G N GÀ Y V U I

TRUYỀN DAI cua KHAI-HUNG

(Tiếp theo)

N

HUNG dù thoát được cuộc hội kiến với ông chủ bút báo Thời-thế, ông nghị « Đa » vẫn chưa hết lo, vì ông biết chắc chắn rằng thế nào rồi cũng còn nhiều ông chủ bút, ông trợ bút, ông bình bút, ông phỏng viên các báo khác đến phỏng vấn và xin ảnh. Ông ta liền gọi hết cả con cái, vu hồ, dãy từ đền dận nhằm rắng phẩm ông khách nào, hắt cứ quen hay lạ mà có dính dáng tới nhà nhật báo, nhà nhật trình thì chờ cho vào, dù có đến việc cần đến đâu cũng mặc. Mất ông nghị nhón nhắc có vở hài đến nỗi người vú em tưởng « nhà nhật báo, nhà nhật trình » toàn là những tay hung tợn ghê gớm, chỉ chuyên một việc di họp cõi các ông giàu xù xì để nai tiền. Vú liền cất giọng run run trả lời chủ :

— Thưa ông, nhà ta công vũng, trung cao, mà lại có súng. Sợ gì !

Ông nghị cười híp cả mắt, vi kí lâm sung sướng được nghe vú em lâm hàng người mà ông ghét nhất với bọn cướp di tống tiền nhà giàu. Ông khoan khoái đưa tay lên vuốt từ cái trán hỏi xuống đến bộ râu mép lưa thưa, rồi ông quay lại nói với bà nghị :

— Bà ạ, nếu bắn họ mà không bị tú tội, thi tôi đã bắn rồi. Bà có nhớ ngày tôi còn tại viện, họ về tôi vẫn xúi như con lợn với bát-mặt vêu như mặt anh chàng Bát-giới không ?

Bà nghị ngâm nghia chòng, ngâm nghỉ : « Thi ông chẳng béo là gì ? » Vá bà mím cười, đáp :

— Người ta vẽ ông dẽ làm gi ?

Ông chong giọng tức tối :

— Não biết dẽ tam gi ? Chứng đe cho kin giấy đấy thôi.

Bà vợ vẫn mím cười, nghĩ thầm : « Kin giấy ! Nếu dẽ kin giấy thì thiếu gi người đeo bao chẳng vể, lại di vẽ công ! » ;

— Không có quan tri quan nhậm hay sao mà đẽ họ muốn hỏi bác vể ai thi vẽ như thế, hữ ông ?

— Quan tri quan nhậm à ? Thi quan tri quan nhậm, họ cũng chẳng sợ. Ba phải biết đến cõi lớn thương Phạm là một ông quan đứng đầu các quan tú trụ trong triều, họ còn đám vẽ cơ đấy !

Bà nghị ngâyIRC :

— Nhưng chắc họ chẳng dám vẽ xấu như khi họ vẽ ống.

Ông nghị bối rối :

— Chẳng dám ! Thế thi bà chẳng biết gi cả ! Tôi dập bả cầu nén, nên nhớ kỹ hấy. Hé gấp bọn họ, dù ở trên xe hỏa, hay ở đâu cũng vậy, bà chờ nói nặng gì mà họ đem dâng ngay những cái rờn của bà lên bão thi khốn đây !

Bà nghị nguyệt dài :

— Ông làm điều thế không trách được ! Chứ tôi thi tôi sợ gi họ. Tôi giết người lấy của, không. Tôi ăn không, nói có, không. Thế thi họ làm gi tôi tôi. Người nào xấu thi người ấy lo, chửi mình làm sao mê họ ?

Ông nghị tò vò khinh bỉ, quay ra dán lại bọn già nhánh ;

— Chúng mày nhớ nhẹ, hễ ai đến chơi mà nói là nhà nhật báo,

thầy sự dẽ phòng cẩn thiết bằng lúi này, cũng như ông nhận thấy rõ rệt sự vung vể trong cách tờ chúc cuộc xô số Đông-dương. Ông nghị thầm : Giả phai ta dừng đầu coi việc ấy, thi ta sẽ gửi bí mật tên những người trúng số, rồi khi họ đều lình tiền, ta ngầm giao cho họ trong một cái buồng thực kin. Như thế có phai chẳng ai biết tung tích những người trúng số không ?

Nhưng sự dẽ phòng quả cần mực của ông nghị chỉ có những kết quả thiệt hại cho ông ta. Không phải thiệt hại đến tài sản, tình mệnh, nhưng thiệt hại đến danh dự nhiều lắm. Mà sự đó lại gây nên bởi báo chí, thi bao phỏng ông không ghét báo chí sao được ?

Trước kia ông nghị cũng chẳng mua báo. Nhưng nửa tháng sau khi mổ số, hai nhà báo hàng ngày ở Hanoi hồi đó biết được tin ông ta trúng số năm vạn, liền dâng bài nói đến ông ta ở trang đầu một cách rất vê vang, rồi gửi số báo ấy cho ông ta và mời ông ta mua cho một năm. Xem xong, ông nghị vò nhau tờ báo và toàn gửi trả lại. Nhưng may có bà vợ biết điều, khuyên ngăn mãi, ông mới thôi và chịu mua cho mèo nhà báo nữa năm.

Bà nghị nói :

— Ông thử nghĩ mà xem, mình giàu có hay không, trước chẳng ai ết đó là đâu. Nhưng mình vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật báo họ đã dâng tin thi hán ai ai cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc mà chẳng mua cho họ một năm ?

Ông nghị gật :

— Không phai tôi tiếc cửa. Nhưng tôi ghét họ lắm kia.

— Ghét lại càng nên mua. Mua để biết những điều họ nói đến minh.

— Tôi cần gì họ nói. Với lại, họ toàn nói bậy ráo. Đây này, bà đọc mà coi, họ đặt điều bão tôi hứa sẽ cứu giúp dân nghèo đói. Nao tôi có hứa thế bao giờ đâu ! Họ lại còn nịnh khéo mình rằng mình sẽ làm việc thiện một cách kin đáo. Hết, kin với hờ gi chẳng biết, chỉ biết họ nói điều.

Bà nghị cười :

— Họ khuyên mình làm việc thiện đấy, chứ gi !

— Ai khiêu khuyen với râu, ro

— Ông ròm ấy có được không. Ông không ròm mà ông lại nói thế ? Vì tôi biết sao được họ là

nhà nhật trình thi bao tao di vắng.

— Vâng.

— Thời được, tao dặn có thể.

Rồi ông nghị hấp tấp lên gác để dứng chỗ bảo cho bọn họ nề nài chán xong sất vào các cửa sổ. Những cửa sổ ấy, trước cũng dã có chấn song gỗ cũ, nay ông thay chấn song sắt, nô dẽ trang hoang cho dẹp mắt, nhưng kỳ thức chỉ có dược vũng trái, kiêm cổ hơn. Vì không lúe nào ông nghị Đâ

nhận được.

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

giàu có hay không, trước chẳng

ai ết đó là đâu. Nhưng mình

vừa trúng rõ năm vạn, mà nhật

báo họ đã dâng tin thi hán ai ai

cũng rõ. Nê hả gi mươi đồng bạc

mau chảng mua cho họ một năm ?

— Ông thử nghĩ mà xem, mình

già

khéo ! Thời mỗi cái làm ơn, mua cho họ, mua cho mỗi nhà bảo nứa năm, rồi xếp họ lại không nói đến họ nữa, thế là hơn hết.

Nhưng « họ » nào họ có chịu biết ơn ông nghị và không nói đến ông ? Ngay hôm sau, mở tờ báo Thời-Thế, ông nghị đã phải đề ý đến một câu truyện khôi-hài dâng ở trang đầu : *Truyện một anh mới giàu rào cùn sô lại và xây cao tường lên.*

Đó là một sự bức minh.

Nhưng đã thầm vào đâu với sự bức minh thứ hai. Cách mấy hôm sau, báo Hà-thành dâng ở ngay giữa trang đầu bức ảnh khôi-hài của ông nghị, với mấy giòng chữ lớn sau này :

*Bản báo phỏng viên dã mây
lần lén Bắc-giang để chụp một
bức hình của ông nghị Nguyễn-vân-Hảo,
người trung số năm
vạn, nhưng đều không có hán
hạnh được gấp ông nghị. Để giới
thiệu ông với độc giả, bản báo
đánh phái trung tam bức phỏng
bút trên này. Đó là tác phẩm của
Divoto họ mười năm về trước,
khi ông Nguyễn-vân-Hảo đang
lam nghị-viên dân biểu v.*

Ông nghị tức uất, hậm hậm sẽ nhòi báo ra và tra nước mắt bão vỡ :

— Đây, bà coi, làm ơn cho họ nhiều vào. Cái tranh béo như lợn với bộ mặt vênh như mặt Bát-bíp mà tôi nói truyện với bà đấy.

Bà nghĩ vẫn chênh truw tức chồng, liền cười đáp :

— Mua nứa năm báo mà bảo là làm ơn được ! Vâ lai, ông cứ coi như một sự dừa bốn cò hòn không ? Chứ tức giận phỏng ịch gi ? Chỉ tò lầm cho những người quên biết người ta càng riếu cợt.

Ông nghị chẳng thể coi như một sự dừa bốn được ! Ông dọa sẽ thôi không mua báo Hà-thành nữa. Hiếm mỗi nỗi ông đã chối trả tiền trước mắt rồi.

Còn giận chửa nguội thì ông nghĩ lại bị lùn một sự bức tức nữa : Hai hôm sau, báo Thời-thế không những dâng ảnh của một mình ông, mà lại còn nêu lên một

bức ảnh rộng tối bốn cột, trong đó có dù cả gia đình ông, nghĩa là ông, vợ ông và cô Tinh, có Bình, cậu Cát, ba người con ông. Ông nghị bảo vớ :

— Không biết nó moi ảnh này ở đâu ra ?

— Nào tôi biết ! Nhưng họ dâng ảnh mặc họ có được không ?

— Mặc họ à ? Đì đâu ai cũng biết tên, biết tuổi, biết mặt, biết mũi minh, bà tưởng để chịu lầm đây ?

— Chẳng dẽ chịu, nhưng cũng chẳng khó chịu.

Ông nghị cầu kinh gắt :

— Mỗi cái bà im đi ! Nói truyền với dân bà đến bức minh. Chẳng biết cái gi hết !

Ông nghĩ ra sân, chấp tay sau lưng suy nghĩ : « Không biết ảnh ấy họ lấy ở đâu ra ? Thời, đích nhà minh có nội công rồi ! Đứa nǚ dã ăn cắp ảnh của mình đem bán cho họ ! »

Ông nghị Đà-nger oan cho bọn già nhân của ông. Ành già-dinh ông, thực ra, báo Thời-thế dâng mua bằng một món tiền vài đồng bạc, nhưng không phải mua của người nhà ông.

Nguyên thấy báo Hà-thành, một tờ báo cạnh tranh kịch liệt với mình, dâng tranh ông nghĩ

Nguyễn-vân Hảo, tuy chỉ là tranh hài hước, báo Thời-thế sợ bạn đồng nghiệp cướp mất ít nhiêu độc giả, liền nghĩ cách kiêm cho bằng được một bức ảnh của ông nghị mới trúng số. Biết ông nghị giàu mặt không cho nhà báo chụp, chủ bút báo Thời-thế viết mật thư lén Bắc-giang giao việc khô khẩn cho phóng viên của mình ở đó, vì chàng vẫn phục ngài phóng viên ấy về cách làm những việc ngầm, kín.

Quả chỉ hai hôm sau, báo Thời Thé nhận được một gói bão-lâm, trong có bức ảnh già-dinh ông nghị Nguyễn-vân-Hảo tức nghị Đà-Bắc hình áy, phóng viên mua ở một hiệu nhà dâng chup cho ông nghị mấy năm trước và còn giữ lại kinh ảnh.

X V

Gần tám giờ sáng, xe ô tô của bọn Phương tới Bắc-giang và di loanh quanh mãi hơn một giờ mới hỏi thăm den được nhà ông nghị Hảo. Là vi ở Bắc-giang zuon lim nhà ông Nguyễn-vân Hảo, hay ông nghị Hảo thì trong số một trăm người, ta hỏi dường may ra mới có một, hai người biết mà chỉ bảo ta. Nếu ta hỏi ông nghị Đà thi ai cũng rõ.

Đến chậm thế mà lại là một sự

may mắn, vì vừa lúc gặp một cái xe bò xếp dây gach qua công. Duy định di theo vào liền, nung bị ngay người ta đóng xáp cánh công vào mui xe.

Duy la hép gắt âm ī thi ở phía trong người ta nhắc miếng gỗ mờ hé ra một lỗ hổng tròn nhỏ và lèn tiếng hồi :

— Các ông làm gì mà gát om lèn thế ?

Duy xuông xe ghé mắt nhìn qua lỗ cửa tờ vò. Chàng vui mừng nói :

— Kia chào ông nghị, chúng tôi đã thầm ông có chút việc :

Nghị Hảo chau mày đáp lại :

— Thưa ông, ông hỏi gì ?

Duy ngâm nghĩ : « Nếu minh nǚ i đến bán ô tô thì có lẽ không được long trọng. Vâ, biết đâu họ lại không sợ sẽ bị ép mua một chiếc ». Chi bằng ta xung là nhà báo ». Chàng liền trả lời :

— Thưa ông, tôi là chủ nhiệm báo Tư-động cùng đi với ông chủ bút và ông quản lý đến thăm ngài.

Nghị Hảo giật mình quay mắt vào phía trước :

— Thưa các ngài, thế thì các ngài lầm rồi, tôi chỉ là em anh nghị tôi. Tôi vừa đến chơi, nhưng anh nghị tôi đi vắng.

Duy thì thầm bảo Điền :

— Đitch hồn sau, báo Thời Thé nhận được một gói bão-lâm, trong có bức ảnh già-dinh ông nghị Nguyễn-vân-Hảo tức nghị Đà-Bắc hình áy, phóng viên mua ở một hiệu nhà dâng chup cho ông nghị mấy năm trước và còn giữ lại kinh ảnh.

— Biết đâu anh em người ta không giống hệt nhau.

— Giống nhau thế nào được đến thế ?

Phương chỉ yên lặng đứng cười. Duy nhìn vào phía trong lán nữa thì nghị Hảo đã biến mất. Một người ra đóng miếng gỗ lại. Duy gọi thế nào người ấy cũng không thưa.

Buồn rầu, anh em lên xe, toàn quay về Hanoi. Biển nguyên rúa bằng dù ba thứ tiếng Pháp, Nam, Tàu. Còn Phương, chàng chí cười. Biển gắt.

(Xem trang 265)

HIVER 1936

Les plus beaux fissus pour complet

AVIATEX

Exigez le nom de la marque
tissé dans la lisière
Demandez-les à votre tailleur !

Pour le gros exclusivement :
TAN-MY 3, Place Negrir
HANOI

PHUC-LOI

1, Avenue Paul Doumer à Haiphong

Articles de Nouveautés
Chapellerie, Parfumerie
Lunetterie,
Cravates Chemises Sport

MARQUE

BALTY

MỘT ĐỜI NGƯỜI

TRUYỆN NGẮN của THẠCH LAM

TÍÉNG cõi lân việc nõi
lên vang đồng trong
không khí. Lập tức
các công việc trong
xưởng đều ngưng
lại. Bon thợ đan áo với vàng và
lá óc chó trên mác rồi hấp tấp
rời nhàu dì ra phía sau như một
lớp sóng người.

Liên cùng mây chỉ em bạn gái
thông thả hơn, vì công việc của
họ làm xong đã lâu rồi. Nhìn lại
một lần nữa cái thung giặt đầy
quần áo sạch sẽ — họ làm trong
một xưởng xe tay — bon thợ con
gái ra đến cửa sau hết mọi người.
Họ vui vì nói truyện luân miêng
như những con chim sẻ ngày mưa.
Nhưng Liên không thể giữ được
cái rung mình khẽ rung chuyền
thân thể nàng mỗi lần đến trước
mặt chủ tay đèn cao tần ngồi
canh công và khám các người làm
công. Toàn thân Liên cứng lại
dưới hai bàn tay mập mạp đèn
thủy nǎn bóp khắp cả trong người.
Nàng nhảm mắt lại như không
muốn trông thấy cái cười khà khà
của người già và hai con mắt sáu
hoảm của hắn ta lồng lánh ham
muốn.

Ra đến ngoài, Liên nhẹ hồn
người. Cảnh lắp ráp ở ngoài phố
lâm nảng vui vẻ. Mây chỉ em bạn
cùng rảo bước về phía hè, vừa đi
vừa nói những câu truyện trong
số, thỉnh thoảng làm cho một cõi
bật lên mấy tiếng cười trong trẻo,
ròn rã như tiếng cười con trè. Liên
và mây có bạn gái của nàng, tuy
đã có đến hàng nghìn lần, mà lần
nào ở trong xưởng ra về, cũng
thấy vui vẻ trong lòng như một
người vừa làm xong công việc của
mình. Cái vui giản dị ấy làm cho
nàng quên trong chốc lát những
nỗi khổ nhọc và các ỷ ỉ buồn.

Đến chỗ rẽ, tất cả bọn đứng
dừng lại dưới gốc cây bàng. Liên
sẽ bảo các bạn:

— Các chị hãy giờ về nhà, chắc
chồng con vui vẻ lắm. Chỉ có em
là khòi thôi.

Mọi người nhìn Liên không nói
gi. Vì họ biết Liên lấy phải người
chồng vú phu ác nghiệp, hay đánh
dập nàng. Lại thêm mẹ chồng cũng
ác nghiệp chẳng vira, hỏi một tí là
day nghiên nảng thậm tệ, đến nỗi
cảm cả không cho các bạn lai vãng
đến nhà nàng nữa.

Khi Liên quay đi, mây người
bạn nhìn theo thương hại:

— Chị Liên thật là khòi. Đì làm

cầm cắp xuôi ngược để nuôi cả nhà
chồng, về nhà lại bị chồng nõi
hành hạ.

Cô Sinh, người nhiều tuổi nhất
tron bọn, giọng nói dày và tác
giản:

— Tôi mà như chí ấy thì tôi
bỗ quách dì lấy người khác. Minh
lâm minh ăn được, có phải nhó
và gi nhà chồng đâu mà sợ.

Một người khác chép miệng thở
dai:

— Chồng qua cũng là tai cài số

nặng lai ác nghiệp, ghét nàng
như thế. Cõe vi xưa kia cha mẹ
nặng đã báu người ta phải dám
cưới nhiều chàng? Nàng đoán cõi
tế thế vì mỗi lần chửi mắng là bà
me chồng lại nhún đèn truyền ống
mà day nghiên nảng.

Liên thở dài rồi lội quăng đón
nàng từ lúc dì lấy chồng. Bây giờ
năm qua, mà Liên tưởng hình
như lão lâm, hình như đã hết
nửa đời người. Nàng về nhà
chồng từ năm mười bảy tuổi. Tai

không bao giờ cả.

Trong bảy năm ở nhà chồng,
nàng chịu bao nhiêu nỗi khòi sờ.
hành hùm không dám kêu ca
gi. Liên chỉ ám-thần đau đớn.
Nàng thương hại cho Tâm đã khòi
vi nàng. Khi được tin hàng dì lấy
chồng, Tâm bỏ nhà trốn đi. Sự
linh cõi lại khuyến cho nàng với
người cũ gặp nhau cùng một sở.
Tâm vẫn yêu nàng, và sau khi
biết nàng bi khòi, chàng yêu cầu
nàng bỏ chồng cũ để lấy chàng.

Liên sang sướng tưng bừng
đến cái đồi để chịu của nàng nếu
lấy Tâm. Nhưng Liên vẫn từ chối.
Chính nàng cũng không hiểu tại
sao mà từ chối. Hình như có
những cái lẽ tội lầm lầm cho nàng
sợ hãi, không dám nhận lời. Liên
lờ mờ hiểu rằng nàng không dám
can đảm làm một việc như thế,
không dám quyết với mình để
trở lại những cái eay nghiệp gây
nén chung quanh nàng. Không
phải vì nàng quyền luyến đưa con
mới lập nôi; nàng không yêu nó.
Nhưng bỏ chồng bỏ con để lấy Tâm,
để dược sung sướng rieng lợ
minh nàng, Liên cho như là một
việc không bao giờ có thể làm
được.

Sáng nay, vào đến sở, nàng
thấy Tâm khác mọi ngày thường.
Chàng gọi nàng ra một chỗ và ua
nước mắt nói :

— Liên ạ, mai tôi phải đổi đi
Sài-gòn, mà dì chưa biết bao giờ
mới được về. Liên nghĩ thế nào?
Nếu Liên còn yêu tôi, xin Liên đi
hắn với tôi, chúng ta sẽ xa han
chỗ này. Tôi xin cam đoan làm
cho đời Liên được sung sướng.
Liên bằng lòng đi, Liên!

Nàng chỉ cùi ỷ khóc. Khi thấy
Tâm thất vọng quay đi; nàng đau
đớn, bao nhiêu nỗi uất ức, nghẹn
ngào trong cổ họng. Hình như từ
đây có cái gì gây nái không phương
với lại được trong cõi đời nàng.

Khi bước chân vào nhà, tự nhiên
Liên thấy lo sợ. Không-khi trong
nhà nặng nề như sắp có tai nạn
gi xảy ra. Tịch và bà mẹ đương
ngồi bán tán, thâng nang vè ngưng
lại, mỗi người ngồi một chỗ, nhưng
thỉnh thoảng đưa mắt nhìn nàng.
Liên lặng lẽ vào buồng xem
con ngù, rồi ngồi bên mâm cơm
người dì phần. Nàng và voi vang
máy miếng cơm, cố nuốt cho trôi
qua cổ họng.

Bỗng nhiên bà mẹ chồng lai gắt,

chỉ ấy vắt vẻ nên mới gặp người
như thế.

Liên mồi mõi thông thả bước
về nhà. Nàng không còn vui vò
nữa. Nàng buồn rầu nghĩ đến cái
cảnh êm thắm trong gia-dinh của
các bạn, khi đi làm về được chồng
can săn sóc đến. Về phần nàng,
không phải mới cái gia-dinh mà
nàng lui tới nữa, chính là một cái
địa ngục. Liên không hiểu tại sao
chồng nàng và mẹ chồng đối với

sao nặng lai lấy người chồng này,
mà không lấy Tâm, người nặng
quý mến từ thủa nhỏ và bây giờ
cũng làm một sở với nàng? Liên
cũng không rõ tại sao nữa. Khi
cha mẹ nàng ngó ý già nang cho
Tich, lấy cớ rằng hai nhà vẫn
quen biết nhau, Liên tuy không
bằng lòng, nhưng nàng cũng
không dám từ chối cái gì. Hình
như nàng sinh ra chỉ để chịu sai
khiển mà thôi, không dám phản

CHO TIỆN VIỆC TIẾP KHÁCH TỪ NAY

Phòng C. P. A.
COMPTOIR DE PUBLICITÉ ARTISTIQUE

Tất cả các bạn muốn đăng
quảng cáo, hay giao-dịch mọi
việc về quảng-cáo xin đến

Salon de coiffure TRAC

86 Hàng Gai Hanoi thương lượng với
M. Nguyễn - trọng - Trac directeur

C.P.A.
lúc nào cũng sẵn sàng tiếp các bạn ở đó.

giọng dịu dàng làm nàng ghê sợ :
— Ngày có Liên, thế có định
câu Tâm vào Saigon thật đấy chứ?
Liên giật mình, hoảng hốt
dập :

— Thưa mẹ, ai bảo mẹ thế ?
— Lại còn ai bảo nứa. Mùa cần
gi phải có ai bảo tôi mới biết. Thời,
cô có đi thì cùi thu xếp mà đi,
đang ở đây nứa. Phải, cô thiệt gi
cái nhà này...

Liên thưa :

— Mẹ nói oan cho con, chờ con
đầu dám thế.

Bà mẹ chẳng lồng lộng lên, sia
sỏi :

— Đứng già mòn nứa, con kia.
Cô người rõ ràng trong thấy máy
dặng nói truyện với nó buổi sáng
nay, còn chối gi nứa, dù khốn nạn !
Nay lao bùi thất : máy tưống
máy di thoát được cái nhà này à ?

Rồi bà cụ day nghêu, chờ bời
nàng dỗ điều. Tích vần ngồi trên
ghế, yên lặng không nói gì. Liên

úi nước mắt, đặt bài cơm ăn giờ
xướng chiếu, phán nán :

— Mẹ cứ đặt điều chửi con mãi.
Thát là ác, không cho người ta
nuốt trôi miếng cơm nứa.

Nắng buông đầu loạng choạng
toan bước xuống dưới nhà. Nhưng
cô tiếng xó ghê, rồi một bắn tay
nắn chặt lấy cổ nón :

— May bảo mẹ tao ác à ? Không
để cho máy tự tìm di theo trai
phái không ?

Bàn tay như sắt bóp chặt xoay
nắng lại, Liên thấy ghét mặt mình,
cái mặt ghê sự của Titch, hổ mũi
đò ngâu. Cái giận dữ làm tiếng
hắn run lên :

— Con khốn nạn !

Liên thoáng nghĩ đến nét mặt
thanh tao của Tâm ban sáng.
Nàng khinh bỉ nhìn chòng :

— Buông tôi ra.

Bàn nắng gác xuống dưới
những cái đám, đá nóng nè. Lòng
ghen ghét làm hắn khỏe thêm tên.
Titch nghiêm rống lùi đánh túi bụi.
Hắn thấy ghen ghét nắng đến cay
đến. Không phải vì nắng không
gây, mà hắn cảm lục. Nhưng nàng
lại đe dọa một người khác, như đám

vào lòng tự-ái của hắn. Sí ống
không bao giờ hắn tha thứ được.

Khi Liên thấy tiếng con, tình lai,
thì đã chieu. Mở mắt, nàng thấy
đứa con đứng bên cạnh sọ hãi
nhìn nàng. Nàng vùng ngời dậy.
Lo sợ, vì sức sợ hãi đã mất buổi làm
chieu. Nhưng khi cùi động, nàng
thấy khắp người đau đớn như
giặc : cái quang cảnh buổi trưa
lai hiện ra trong trí.

Sự cảm hồn nó đã trong lòng
nàng. Liên nhớ ra ngày mai Tám
phát đổi vào Saigon. Sao nàng lại
không đi với Tâm được ? Ai cầm ?
Mà tôi gi nồng ở nhà này để chịu
những nỗi khổ sở như thế này ?
Phải đi, để thoát nơi địa ngục
để hưởng chút phúc phần mà nòng
cô quyền được hưởng ở đời.

Nhưng đến ngày mai, nhường
tình dự định của Liên lại lieu tan
cả. Nàng âm con ra tiền Tâm

ngày qua, rồi để Tâm một mình
mang cái hy vọng cuối cùng của
đời nàng.

Ngày nay nối tiếp ngày kia, Liên
lai vẫn chịu cái đói khô sở, đau
đớn mọi ngày. Cái mòng mót cuộc
đời sung sướng với Tâm. Liên
buồn rầu cho như là những vật
tốt đẹp mà nàng thèm bày trong tủ
kín cửa cửa hang, những vật quý
giá mà nàng lung tung không bao giờ
có thể về nang được.

Thạch-Lam

ĐÃ CÓ BẢN

« BÓNG MÂY CHIỀU »

của HÀN-THẾ-DU

Giá: 0\$35

Nhà xuất bản BỜI Nay đứng bán
Bưu phiếu xin gửi về ông
NGUYỄN-TƯỜNG-TAM
80 Grand Boulevard Hanoi

Tổng phát hành: 44 hàng Dr
HANOI

LÒNG TỐT

TRUYỆN NGẮN của KHAI-HƯNG

N

HÀN rời xe ô tô nhà,
cấp cấp da di re
xoong bờ ruộng,
rồi theo con đường
hẻm giữa hai lũy
tre thưa gốc, và soi sác lá vàng.
Thỉnh thoảng chàng lại quay hỏi
anh người nhà theo sau :

— Đã sắp đến nơi chưa ?

— Thưa cậu sắp đến nơi.

Nhân là một cậu sinh viên cao
dâng. Trước chàng đã theo học
trường thuốc. Nhưng hai thi lần
đều không vượt nòi lớp vật-hóa
bác-học. Bực học, chàng bỏ
trường thuốc vào trường luật, và
những công hai năm học tập nứa.
Nói nôm công họat tập thi cũng
hở ngoa, vì thực ra chàng có học
tập gì đâu. Chẳng qua gần đến
ngày thi mới mà các cách luật ra
xem qua, rồi cũng dự thi lấy lệ
để cha mẹ khỏi kêu r้อง rằng dựa
tiếng học cao dâng để ở Hà-thành
chơi bài lêu lõng.

Chá chàng, ông ký Phan, nhờ
về việc bán rượu ty trong gần hai
mươi năm, đã trả nên giàu có
nhất vùng : Khắp các phủ, huyện
gần tỉnh lý chàng nay nơi là
không rái rắc có ruộng của ông
ta. Nhưng người vay nợ, cầm
cố thi kè cõi hàng trâu, hàng
nghìn, ngày ngày đến chục ở nhà
ông ta như ném vào chục ở
công đường huyền vây.

Ông ký Phan đã chịu bỏ tiền
ra cho con di học : Sau tám năm
lưu trú trong trường trung học
Sarratt, Nhân giật được cái bằng
tú tài. Ông ký sung sướng, đưa
con đi khắp các nơi để khoe
khoang. Rồi đặt tiệc linh đình ăn
mừng ở tỉnh, mồ trâu, mồ bò ăn
khoa ở lăng. Ông ta hy vọng vào
con nhiều lắm, chắc chắn thế nào
sau này cũng lo được cho con
ra làm quan.

Nhưng Nhân từ bé đã nhận
được nền giáo-dục, học văn Âu
Tiết, đã gần gọi gọi thiếu niên
tán tiến, nên tư tưởng chàng trở
nên khoáng đạt và bình dị, trái
ngược hẳn với những tư tưởng
con naiu lầm, chắc chắn thế nào
sau này cũng lo được cho con
ra làm quan.

Lúc Nhân bô trướng thuốc vào
học trường luật, lại đâm lượt
người cha mắng rú. Ông ký cho

rằng đó là lòng trời xui-khiên để
sau này con ông xuất chính
lãm vê vang cho họ hàng làng
mạc.

Nhưng sau mấy năm bắt con
theo đuổi cái chí nguyện to tát
và tiêu tồn vào đấy có tội gian vạn
bạc vẫn chưa thấy nay ra một
tia hy vọng con con, ông ký vừa
tiếc của vú-tìn rằng nhà mình
không có mã làm quan. Còn
Nhân, chàng cũng sinh ra chán
nán, chán nản cả học lắn chơi.

Chàng liền về tỉnh nhà ở với
cha mẹ.

Rồi dần dần chàng nhiễm
những thói quen của những người
sống chung quanh mình. Sau hai
năm, nên giáo dục, học văn Âu
tẩy đã nhận được không còn gì
nữa : Nhrogen tư tưởng khoáng
đạt, bình dị, đặt vào trong cái
khuôn sáo cũ, một ngày một thay
đổi cho đến khi mất hẳn.

Ngày nay chàng không băn
khoăn nghĩ ngợi tìm chân lý nứa.
Và ngầm những hành vi, cử chỉ
trái nhân-đạo của cha mẹ, chàng
chẳng còn chướng mắt và cảm
thấy tần hồn rao rực, uất ức
nhép xưa.

Hai năm trước, khi chàng mới
về giữ sở sách và trông coi công
việc giúp cha mẹ, chàng ngày
nào trong già-dinh chàng không
cô truyền lối thói, cãi cọ ấm-ít.
Thấy cha cho vay lấy nặng lãi
và bóp chết những kẽ nghèéo đổi
đến cầm bán, chàng hết lời
khuyên can, rồi khuyên can
không được, chàng sinh ra to
không tiếc.

Thế mà mới qua hai năm,
chàng đã trở nên một người khác
hắn, khác từ tinh tinh cho chí
cách ăn ở, sinh hoạt. Vợ chàng
là một gái chơi bời ở Hanoi,
chàng ham sặc dẹp mà lấy, nay
đã bị hoán cảnh gột rửa thành
một người dàn bá cán cơ, và
nhiem nhuốm xù xì, luộm thuộm
với vẻ dung nhan tàn tạ, với bộ ý
phục nứa tính nứa quê. Nhưng
chàng cũng không dè ý đến sự
biến cải của vợ, và chàng quên
hắn rằng năm năm trước, người
ấy đã làm cho chàng phải say mê
đắm đuối. Nay thì hình như
chàng chẳng còn say mê đậm
duỗi một thứ gì, lãnh đậm với
hết thảy mọi sự xảy ra, lãnh đậm
đến nỗi chàng không thêm phản
biệt điều thiện, điều ác nữa, đến
nỗi nhiều khi hồn nhiên chàng
lầm những việc mà trước kia
chàng đã cures lực ngăn cản cha

Thay con sora dõi tình nết, ông

ký Phan vui mừng bảo vor : « Bà tính chữ nghĩa khó thế nô còn học thành tài được, nứa là buôn bán làm ăn dễ dàng như bốn »

Từ đó, ông ký tin cậy con lâm. Những việc khó khăn, bọn người nhà làm không nổi, ông đều nhờ đến « cậu tú ». Và Nhân được cha mẹ khen ngợi, phinh phảng, càng đì sâu mài vào con đường mì cha chàng đã cám cúi theo đuổi trong hơn hai mươi năm. Mọi đồi khi những từ tưởng khoáng đạt, tự do, bình dị thưa xua cũng có thoáng hiện trong tâm trí, nhưng chỉ thoáng hiện ra như lán chớp thoáng, trong cái hiện tại thiết thực với những công việc làm ăn bêt bội.

Hôm nay ông ký cho Nhân đến thu tiền rượu ở một tiều bài. Ông đã giao việc ấy cho tên người nhà, nhưng hai lần đi đều không ăn thua gì cả. Ông trả lại Nhân : « Lại phải nhờ đến cậu mới xong. Cậu dòi bằng được số nợ hai trăm bạc cho thầy. Nếu nó không sẵn tiền thì cậu bắt nó viết xanh tự bán rẻ ruộng cho nhà. Thôi, điều đó thầy chả phải dặn, cậu sẽ tuy cờ ứng biến »

Nhân vắng lòng chờ ra đì. Đến ti rựu ở tỉnh lị, và được tin người chủ ti di vắng, chàng bảo ngay tài xế đánh xe thẳng về làng người ấy.

Ba con chó vẹt xõ ra sủa. Chạy theo ngay ra một người dân ông khoáng ngoài hối mươi : Gương mặt hốc hác, nước da xanh tái, cặp mắt xâu hoahn dù tâ hết nỗi khốn khổ của một con nợ đến hạn không xoay được tiền trả.

Thót gáp Nhân, mặt người kia cẳng tái thêm : Ô khấp vung, ai không biết tiếng ác của con ông ký Phan ? Nhưng người ấy cũng gương tươi cười mời Nhân vào trong nhà.

ba trăm ký quỹ, còn hai trăm.

Hai vợ chồng người khồ sở lại kêu van, lại kề lề một hồi nữa. Nhân vẫn không cảm động, hơn nữa vẫn như không nghe thấy gì, đôi mắt lanh lẹ và cặp môi hơi rung động như mím cười ché nhão.

— Không có tiền thi viết văn tự bán ruộng. Giấy tiền chi đây, viết đi rồi tôi đưa đến lý trường xin triết cho. Văn tự làm xong, ngày mai thế nào cũng có rượu bán.

Biết không thể làm chuyện được gan dạ sắt đá của Nhân, hai vợ chồng đưa mắt nhìn nhau rồi cùng chan hòa ứa hai giòng lệ : Nước mắt thành thực, tự nhiên chứ không phải cố nán ra để ăn mà lồng trác àn của con chủ nợ nữa. Bông ở trong màn nâu đưa ra tiếng khóc thét của một đứa trẻ kinh hoàng chợt thút giặc. Người mẹ chạy vội lai bế con nói nựng : « Nao oai ! Tôi biết con tôi rõ, con tôi ôm rồi ! » Nhân hát hambi ho :

— Thế nào ! hứ ? Tôi mà đi về ta không chuyện này thi đừng trách đấy... Chì vải hôm nứa là tôi đưa chủ rượu về tịch biên nhà cửa, ruộng vườn.

Người chồng nhân nhó :

— Lay cậu, cậu thương...

Nhân ngắt lời :

— Thuring gi ? Chẳng thương gi cả.

Rồi chàng đứng dậy, hầm hầm bước ra sảnh.

Người chồng và người vợ, tay ấm con, leo dèo theo sau van lay.

Gửi lúc ấy, ô công dì vào một người con gái, về mặt hồng hào, xinh tươi dưới cái khăn vuông the, thản thê nở nang đều dận trong tấm áo từ thân nhuộm nâu non.

Nhân ngày người đứng nhìn. Cái đẹp, cái trẻ của cô gái quá đành thức những cảm giác, những tình tinh xưa, và Nhân vui thấy hết cả cái xấu, cái bần, cái khổ nạn, nhỏ nhen của hoàn cảnh chàng đương sống.

Người con gái bén lên cùi mặt, hai má ửng đỏ.

— Tôi đến thu tiền rượu...

Rồi tiếp luon :

— Tiền nợ năm trăm, trừ đi

mãi vào tay kia, và trả lời se se :

— Bà ấy bảo không sản.

Nhân đưa mắt nhìn bà người,

rồi hỏi người mẹ :

— Con gái bà ?

Người dân bà đáp :

— Vàng, chán nhón, nám, nay

cháu đã mười tam...

Rồi lặng lẽ nhìn chồng.

Người dân ông, vẻ mặt suy

nghĩ, Bỗng bảo vợ :

— Bu cát Nam ra ngoài này tôi

bão.

Hai người kéo nhau ra khỏi công, để lại trong sân một mình con gái với con trai chủ nợ.

Nhân mặc ngầm nghìn Năm không kịp để ý đến họ. Thấy Năm toan bỏ chạy, chàng gọi :

— Nay tôi bảo.

Rồi chàng mím cười đứng im, khiến Năm xấu hổ quay mặt.

— Cô Năm, đi đâu về đây ?

Cô lẽ Năm chợt nghĩ cách cứu vớt cha mẹ, vì nàng ngừng lên tưới cười và hào dạn trả lời :

— Thura cậu, con đi giết tên cho thầy hu con, nhưng không được.

Nhan chot nhớ tới món nợ, và người mặc ng, nhớ nhác nhìn quanh, hỏi Năm :

— Thày hu cò đầu rồi ?

— Thura cậu thấy hu con ra còng.

Nhan giật mình nghĩ đến cái kế mý nhân. Và trong một giây, chàng nhận thấy rõ ràng căi tàn ác khốn nạn của người cò nợ lẩn cài đù hèn khốn nạn của người mặc ng.

Lạnh lùng, chàng mò cắp lục đưa cho Năm tờ trai đơn mua rượu và bắn biền-lai nhận rượu của nhà chàng. Rồi chàng rảo bước đi ra xe ô tô

Khái-Hưng

Những ngày vui

(Tiếp theo trang 26)

— Thế mà anh còn cười được ?
Phương vẫn cười.

— Thế mà anh không cười được ! Câu truyện khôi-hài nực cười đến thế mà các anh không cười được !

Duy cảm túc :

— Khôi-hài ở chỗ nào, anh làm ơn nói cho tôi biết.

— Khoa tâm lý của các anh kém lắm nhỉ ! Anh quên rằng hắn ta vừa trúng số năm vạn à ?

— Trung số năm vạn phỏng có liên can gì đến khoa tâm lý ?

— Thi vẫn thế. Nhưng người ta không muốn cho ai biết mất người ta một cách quá dễ dàng. Tôi chắc ông nghị này không coi là một sự hàn-hanh được đáng ành trên các báo. Biết đâu lại định không vì thế mà họ không tiếp minh.

(Còn nữa)

Khái-Hưng

GIÁ MỐI ĐÔI TÚ :

3\$50

TRỎ LÊN

Giày kiều mới mùa hè 1936 bắng vải thông hơi đi rất mát chân, đe và bền hơn các thứ vải thường — Cố trước nhất ở Đông-Lương tại hiệu

VAN - TOAN

95 - PHỐ HÀNG ĐÀO - HANOI

Có nhiều kiều khác-nhau rất đẹp và lạ mắt
chứa dầu cỏ. Có catalogues gửi đi các tỉnh

Hoa-liệu trù-căn

Bệnh lâu và bệnh Giang mai (tim la) là bệnh rất khó chữa cho rứt nọc được, phần nhiều hay còn lại nhai mãi, hoặc khi thức khuya rượu say, sáng dậy còn tì mủ ở đầu quy, đi tiểu ra rỉ gá, nước tiểu khi vàng khi vẫn đục. Hoặc rứt xuong đau lưng rất gần rất thịt, ấy là nọc bệnh hoa liễu đã vào đến thận, nếu không có thứ thuốc nào thực hay để lọc hết các chất độc từ trong thận ra, và làm cho thận thận khỏe lại, thi không bao giờ khỏi rứt nọc được, thứ thuốc này chỉ để chữa những người đã thành kinh niên ấy nếu ai đã uống đủ các thứ thuốc khác mà chưa khỏi, thi thử uống thuốc này xem thi biết; nhẹ chỉ 3 hộp là khỏi hẳn. Mỗi hộp 1 p. uống làm bốn ngày. Hắn bà chưa uống cũng được.

Hải-sâm kiện-thận

Chè tuyển bằng Hải cầu thận và sâm Cao-ly, và các vị thuốc rất tốt, luyện một cách riêng thành một thứ thuốc rất bồ và rất mạnh, mạnh hơn cả thuốc cẩn lão hành động, dễ chuyên chữa những người mắc bệnh dương hư (liệt dương) phong sự kém, tinh khí loãng cũng là mộng tinh di tinh, lãnh tinh, cũng dần bả dương khi hư tồn thành ra khi hư bạch trọc, người dân gầy yếu xanh xao, rồi không thai nghén được nữa, và những người đã mắc qua các bệnh phong tinh, uống phải nhiều thuốc công phạt hàn lương quá, mà thành những bệnh kẽ trên, uống đến thuốc này đều khỏi hết thảy, chỉ uống hết một vài hộp đã thấy kiến hiệu là lùng. Mỗi hộp 1p. uống làm 5 ngày.

KIM-HƯNG DƯỢC-PHONG
81, ROUTE DE HUẾ (BÈN CANH CHỢ HỘM) HANOI

100 PHẦN 100
Cách chữa lâu trong 24 giờ
Kinh niên trong 2, 3 tuần
Nhận chữa khám từ 3p.00

Muốn ai cũng biết đến một thứ thuốc công hiệu nhất, khỏi rứt hàn, không lẫn với thứ thuốc khác có hại, làm cho bệnh nhân tiền mất tật mang — ném chung tôi đã ăn hành 30.000 quyển sách nói về cách chữa bệnh phong tinh và bệnh của phụ nữ. Phản động bệnh nhân đã theo phương pháp đó, điều khỏi một cách chắc chắn, viết thư gửi về cảm ơn và khuyên khích, chúng tôi xin ghi lòng và lúc nào cũng phản ánh nghiên cứu thêm (xin miễn viết thư riêng).

Bệnh Lâu đương thời kỳ phát: buốt, ra mủ, nặng đến đau cháng náu, chỉ một ly thuốc số 58 giờ 0 p. là khỏi hẳn,

Nọc chua hết, nước tiểu co vân (fiameng), thỉnh thoảng ra tì mủ nhói ngứa trong dương tiêu tiên, ăn của dộc, hoặc làm việc nhẹ, bệnh nhân lại phát — người thường kém lại đau lưng, mỏi xương nứa. Bệnh Giang-mai còn lại: giật thịt, thỉnh thoảng nỗi châm đâm nhẹ muỗi đốt, dùng thuốc G — 1 p. 50 mỗi hộp sẽ khỏi rứt nọc.

Nhận chữa khám từ 3p.00. Lần đầu, ai dùng thuốc, thản hành đến nơi sẽ biếu một bát. Ở xa gửi về 0 p. 30 timbre(cước phí), sẽ gửi thuốc đến tận nơi. Khắp các tỉnh-delta có đại lý.

BINH-HU'NG 67 PHỐ CỬA NAM HANOI

ĐẠI LY, Tấn-Ích Thái-binh, Phúc-hưng-long Camphamine, Mai-Linh Haiphong, Bám-v-Dáp Ký-liza, Phù-luông Sơn-tâng

Imprimerie Thuy-Ky — Hanoi

Sữa NESTLÉ Hiệu con chim

SỨC MẠNH CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO CHỈNH PHỦ PHÁP

ĐỘC QUYỀN BÁN: cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh và các nhà thương binh, vân vân ở TRUNG-KỲ, BẮC-KỲ và CÀO-MAN

VIÊN-DÔNG TỒN TÍCH HỘI

Cửu Hội tư - bản SEQUANAISE thành Ba-le lập năm

Công-ty vô danh hàn-ván 4.600.000 phiat-lung, một phần tư đã góp rồi

Công-ty hành-dâng theo chí-du ngày 12 tháng 10 năm 1910

Bảng-hà Hanoi số 419

Món tiền lưu-trì (Tỉnh) 724.480 \$ 92

đã Hội hoán vốn lại

đến ngày 31 December 1935

GIÚP NHỮNG NGƯỜI ĐỀ DANH TIỀN

Tổng-cục ở HANOI số 32, Phó Paul-Bert. — Giấy-nội số 892

Số Quản-lý ở SAIGON số 68, đường Charnier. — Giấy-nội số 1099

Đại lý

Bảng xô số hoàn tiền về tháng Août 1936

Mỗi ngày thứ bảy 29 AOUT 1936

lời chín giờ sáng

tại số Tổng-Cục ở số 32, phố Tràng-Tiền, HANOI do ông IONG, Quản-Lý

nha Địa-đốc ngân hàng ở HANOI, và Quản-Lý của bến-hội chia-qua, ông

NGUYEN-DUC-CAN, Đại-Lý của bến-hội ở Thanh-Hòa và ông NGUYEN-ICH-

Mien, đại-tu.

Những số

Danh sách các người trúng số

Số tiền hoàn lại

Lần mở thứ nhất: hoàn vốn bộ phận

Những số đã quay ở hành-xe: 12.68 - 74

12.688 Nếu này sòn bò vì thời không đóng 1 p. trả

30.774 Phiếu này không được dự xô - vì viễn thông không gop

Lần mở thứ hai: hoàn nguyên vốn

Những số đã quay ở hành-xe: 1.187 - 1.197

1.187 - 2.100 - 2.500 - 2.520 - 1.602 - 2.530 - 3.65 - 2.676 - 2.710

- 2.924 2.958 725-1.894 1.353

17.580 M. Georges HEINTZ, Ký-tự xứ Công-chinh ở Thailinh 1.000 \$ 00

22.092 M. Paul PHILIPPE, & Phuong-thuong 500.00

27.505 Bà PHAM-THI-MAI, 41 v.v. 43 phố Marchal Foch, Vinh 500.00

35.170 Bà QUYNH-THI-AL, buôn bán ở số 11 phố Chợ Kienan 200.00

88.024 Cô Cecile DE FIZES, Gia-sa 12 phố Brieux de

Hanoi 1.000.00

41.898 M. HOANG PHU, hộ-thờ tại Hué. 200.00

42.725 Bà DAUREAU, E. v.v. 40 phố Leolong, Hanoi 1.000.00

48.888 M. MAURICE THI, người chủ ở số 4 phố Pender, HANOI 200.00

Lần mở thứ ba: khởi phải góp tiền thắng

Những người có tên sau này trúng số được linh

phiết mìn-lít trị giá 1k. ở cột thứ nhất, cột bốn

lại ngày theo giá tiền-ké ở cột thứ hai.

Những số đã quay ở hành-xe: 2.847 - 1.587 - 06

2.461 - 2.327 - 2.208 - 2.276 - 2.461 - 2.117 - 2.219 - 36 - 1.002

2.461 - 2.046

6.064 M. J. PHAM TUE, buôn bán ở Tân-vinh-hoa Hanoi. 500 \$ 00

18.268 M. SERVIEGE, Ký-tự số 23 Bé Gambetta, Hanoi. 500 \$ 00

40.500 Ông NGUYEN-NAM, học sinh ở phố Phan-Ann, Ninh-Son. 200 100.00

50.059 Bà VU-HUU-DUNG, buôn bán ở phố Tu-Duc, Thành-Hoa. 200 25.00

Những kỷ-lí sau đây vẫn ngày thứ ba 29 September 1936 là 9

số tại Quán-ly 6 đường Charner, Saigon

Hội cần nhiều người đại-ly có đậm-bầu chắc chắn

NÊN NHỚ' CHO KỲ

Người ta càng công-nhận
phân TOSIKO tốt, thơm,
mịn, rẽ bao nhiêu thì thuốc
SUU-ĐỘC BÁ-ÚNG-HOÀN
hiệu ÔNG-TIỀN trị đặng
tận gốc tuyệt nọc các chứng
bệnh phong-tình càng
hay hơn hết bảy nhiêu...

*Sumez le Job
ou ne sumez pas*

MARYLAND EXTRA	blé blanc.	0,125
SUPÉRIEURES	blé bleu	0,12
SURFINE	farine raffinée.	0,12
	vert.	0,95

Le Sol
Thiếc là **JOB**
tại 67 rue ALGERIE
đã có biển trên